

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige?

Masteruppsats i affärsjuridik (skatterätt)

Författare: Milea Alam

Handledare: Christina Hammarstrand

Framläggningsdatum 2015-05-11

Jönköping Maj 2015

Förord

Denna masteruppsats markerar en avslutning på en era som har pågått i fem år - mina studier på affärsjuristprogrammet på Internationella Handelshögskolan i Jönköping. Att författa denna uppsats har varit en intressant process, det har varit såväl lärorikt som utmanande och tidvis även påfrestande.

Jag vill tacka mina kurskamrater för deras kloka synpunkter de kommit med under uppsatsprocessen. Men framförallt, vill jag rikta ett särskilt stort tack till min handledare Christina Hammarstrand på Skatteverket i Göteborg som har bidragit med värdefulla råd, rekommendationer och tips till uppsatsen.

Milea Alam

Jönköping, Maj 2015

Masteruppsats i affärsjuridik (skatterätt)

Titel:	Nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige?
Författare:	Milea Alam
Handledare:	Christina Hammarstrand
Datum:	2015-05-11
Ämnesord	Ränteavdragsbegränsningsregler, Räntesnurror, Koncerninterna lån, Svensk rätt, Nederländsk rätt

Sammanfattning

Till följd av att Skatteverket hade uppmärksammat problematiken med skatteplanering med ränteavdrag, så kallade räntesnurror, infördes de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna för koncerninterna lån för företag i intressegemenskap år 2009. Dessa regler var inspirerade av motsvarande ränteavdragsbegränsningsregler i Nederländerna. På grund av att skatteplaneringen fortsatte, utvidgades de svenska ränteavdragsbegränsningsreglernas tillämpningsområde år 2013. Det har dock visat sig att på grund av nuvarande utformning och tillämpningsområde av 2013 års svenska regler, medför reglerna både tillämpningsproblem och fortsatt skatteplanering. Denna uppsats syftar till att undersöka utfallet av att införa liknande regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige, i nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsreglers ställe, för att analysera vilket av dessa regelverk som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Uppsatsen visar att det finns både likheter och skillnader, i såväl utformningen som i tillämpningsområdet, mellan de svenska och de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Det framgår av uppsatsen att skillnaderna inte i varje bestämmelse i det nederländska regelverket leder till en möjlig lösning på den kvarstående problematiken med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Författaren anser att en blandad tillämpning av några nuvarande svenska bestämmelser och vissa bestämmelser lika de nederländska bäst skulle uppfylla ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Master's Thesis in Commercial and Tax law

Title: Dutch interest deduction limitation rules in Sweden?
Authors: Milea Alam
Tutor: Christina Hammarstrand
Date: 2015-05-11
Subject terms: **Interest deduction limitation rules, Tax avoidance with the use of interest deduction, Intra-group loans, Swedish law, Dutch law**

Abstract

Due to the fact that the Swedish tax authority had paid attention to the issues concerning tax avoidance with the use of interest deduction, the first Swedish rules on interest deduction limitations on intra-group loans were introduced for associated companies in 2009. These rules were inspired by the equivalent Dutch rules on interest deduction limitations. Since the tax avoidance continued, the scope of the Swedish interest deduction limitation rules were extended in 2013. However, it has been shown that due to the formulation and the scope of the current Swedish rules, the legislation causes both interpretation issues and continuing tax avoidance. This thesis aims at examining the outcome of introducing similar rules as the Dutch interest deduction limitation rules in Sweden, instead of the current Swedish legislation, in order to analyze which of these legislations that better fulfills the purpose of the Swedish rules on interest deduction limitations. The thesis shows that there are both similarities as well as differences, with regards to both the formulation and the scope, between the Swedish and the Dutch rules on interest deduction limitations. It appears in the thesis that the differences in every provision of the Dutch legislation do not provide a possible solution to the remaining issues with the Swedish rules on interest deduction limitations. The author of the thesis considers a mixed application, containing some current Swedish provisions and some selected provisions similar to the Dutch provisions, to better fulfill the purpose of the Swedish rules on interest deduction limitations.

Förkortningslista

CFC	Controlled Foreign Company.
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
EU	Europeiska Unionen.
EUR	Euro.
HFD	Högsta Förvaltningsdomstolen.
IFA	International Fiscal Association.
IL	Inkomstskattelag (1999:1229).
Kap.	Kapitel.
p.	Punkt.
Prop.	Proposition.
RF	Regeringsformen.
s.	Sida.
SEK	Svenska kronor.
st.	Stycket.

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Metod och material	5
1.5 Disposition	11
2 Bakgrund till svenska ränteavdragsbegränsningsregler	12
2.1 Inledning	12
2.2 Bakomliggande orsak till lagstiftningens tillkomst	12
2.3 Räntesnurrors uppkomst	13
2.4 Skatteverkets kartläggning från år 2008	14
2.5 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige	16
2.6 Skatteverkets kartläggningar mellan åren 2009-2012	18
2.7 Avslutande kommentarer	20
3 Svenska ränteavdragsbegränsningsregler	21
3.1 Inledning	21
3.2 Intressegemenskap	21
3.2.1 Regeln	21
3.2.2 Väsentligt inflytande	22
3.2.3 Under i huvudsak gemensam ledning	23
3.3 Huvudregeln	24
3.4 Tioprocentsregeln	24
3.4.1 Regeln	24
3.4.2 Den som faktiskt har rätt till inkomsten	25
3.4.3 Om företaget bara skulle ha haft den inkomsten	26
3.4.4 Företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt	26
3.5 Undantaget från tioprocentsregeln	27
3.5.1 Regeln	27
3.5.2 Huvudsaklig	28
3.5.3 Väsentlig skatteförmån	28
3.6 Ventilen	29
3.6.1 Regeln	29
3.6.2 Ventilens geografiska inskränkning	29
3.6.3 Huvudsakligen	29
3.6.4 Affärsmässigt motiverat	30
3.6.5 Affärsmässigt motiverat förvärv av delägarätter	31
3.6.6 Möjlighet till finansiering genom kapitaltillskott istället för lån	31
3.7 Back-to-back lån	32
3.8 Avslutande kommentarer	32
4 Uppföljning av 2013 års svenska ränteavdragsbegränsningsregler	34
4.1 Inledning	34
4.2 Skatteverkets kartläggningar från år 2014 och 2015	34

4.3	Avslutande kommentarer	37
5	Nederländska ränteavdragsbegränsningsregler	39
5.1	Inledning	39
5.2	Översikt	39
5.3	Specifika ränteavdragsbegränsningsregler	40
5.3.1	Närstående	40
5.3.2	Huvudregel	41
5.3.3	Kompletteringsregler	41
5.4	Överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv	42
5.4.1	Andelsundantagsregeln och tidigare underkapitaliseringsregler	42
5.4.2	Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv	43
5.5	Generella regler mot skatteflykt	45
5.6	Avslutande kommentarer	46
6	Jämförelse mellan svenska och nederländska ränteavdragsbegränsningsregler	47
6.1	Inledning	47
6.2	Översikt	47
6.3	Ränteavdragsbegränsningsregler på koncerninterna lån	48
6.3.1	Intressegemenskap och närstående	48
6.3.2	Huvudregel	48
6.3.3	Tioprocentsregeln	49
6.3.4	Undantaget från tioprocentsregeln	50
6.3.5	Ventilen	51
6.3.6	Back-to-back lån	52
6.4	Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv	52
6.5	Generella regler mot skatteflykt	52
6.6	Avslutande kommentarer	53
7	Analys – nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige?	55
7.1	Inledning	55
7.2	Intressegemenskap eller närstående?	56
7.3	Huvudregeln	58
7.4	Tioprocentsregeln	60
7.5	Undantaget från tioprocentsregeln	63
7.6	Ventilen	65
7.7	Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv	69
7.8	Generella regler mot skatteflykt	71
8	Slutsatser	73
	Referenslista	75

I Inledning

I.1 Bakgrund

Inom svensk skatterätt gäller att räntekostnader är avdragsgilla i inkomstslaget näringsverksamhet enligt 16 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229) (IL). Denna extensiva avdragsrätt resulterade i obegränsade möjligheter för koncerner att undgå bolagsbeskattning genom att dra av för en koncernintern ränteutgift i Sverige, samtidigt som motsvarande koncerninterna ränteintäkt beskattades lågt eller inte alls.¹ År 2008 uppmärksammades problemet av Skatteverket. Detta ledde till att Skatteverket utförde en kartläggning av koncerninterna transaktioner som vidtogs av koncerner i syfte att reducera sina beskattningsunderlag genom att dra av för ränteutgifter på koncerninterna lån. Denna metod för skatteplanering kom att kallas för interna räntesnurror.² Förekomsten av räntesnurror beräknades erodera den svenska bolagsskattebasen till miljardbelopp varje år.³

Mot bakgrund av Skatteverkets kartläggning av skatteplaneringsförfaranden med ränteavdrag infördes de första begränsningsreglerna till den generella avdragsrätten i Sverige år 2009.⁴ Ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna var att förhindra skatteplanering med ränteavdrag för att motverka erodering av den svenska bolagsskattebasen, samtidigt som bolags normala affärsverksamhet inte förhindrades eller onödigt försvårades.⁵ De första ränteavdragsbegränsningsreglerna avsåg att begränsa avdragsrätten på ränteutgifter som hänförde sig till koncerninterna lån, vilka användes för att finansiera interna förvärv av andelar inom koncernen.⁶

Av de årliga kartläggningar Skatteverket fortsatte att göra efter införandet av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler framkom det att möjligheten att skatteplanera med ränteavdrag fortfarande existerade.⁷ För att uppfylla ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreg-

¹ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 5.

² Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 11.

³ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 5.

⁴ Prop. 2008/09:65, s. 43.

⁵ Prop. 2008/09:65, s. 44.

⁶ Prop. 2012/13:1, s. 215.

⁷ Prop. 2012/13:1, s. 229.

lerna reformerades dåvarande regler till att ha en mer restriktiv utformning år 2013.⁸ Reglerna omarbetades till att begränsa avdragsrätten på alla typer av ränteutgifter på interna lån inom en koncern oavsett vad lånet avsåg att användas till och inte enbart de lån som avsåg att finansiera interna förvärv.⁹ 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler utgör nuvarande gällande rätt i Sverige.

Efter införandet av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler fick Skatteverket i uppdrag av lagstiftaren att fortsätta kartlägga skatteplaneringsförfaranden med ränteavdrag samt att följa upp 2013 års lagstiftning.¹⁰ Av Skatteverkets senaste kartläggning från år 2015 har det framgått att upptagningen av interna lån har reducerats sedan 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler trädde i kraft. Enligt Skatteverket tyder detta på att även förekomsten av interna räntesnurror har minskat. Däremot har externa lån ökat i ungefär samma omfattning och skatteplanering med externa räntor vid företagsförvärv utgör istället det största hotet mot den svenska bolagsskattebasen i dagsläget.¹¹

I förarbetena till både 2009 och 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler riktades kritik mot utformningen av lagen från flera berörda remissinstanser. Detta för att flera remissinstanser framhöll att många begrepp och uttryck i lagstiftningen framstod som vaga, otydliga och saknade klara definitioner.¹² Av Skatteverkets senaste kartläggning från år 2015 har det framgått att detta även utgör ett verkligt problem i praktiken. Detta eftersom många företag har riktat frågor till såväl Skatteverket som till Skatterättsnämnden gällande tillämpningen av reglerna, vilket tyder på att reglerna medför tillämpningsproblem.¹³

Denna kvarstående problematik med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna tyder på att ändamålet med lagstiftningen inte uppfylls. Detta ger incitament till att ge de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna en annan utformning och ett annat tillämpningsområde än vad nuvarande regler har för att undersöka utfallet. För att tillföra ett annat slags perspektiv i diskussionen gällande problematiken med befintlig svensk lagstiftning, avser upp-

⁸ Prop. 2012/13:1, s. 238.

⁹ Prop. 2012/13:1, s. 232.

¹⁰ Prop. 2012/13:1, s. 271.

¹¹ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 33(34).

¹² Se bl.a. prop. 2008/09:65, s. 58, 61 och 68 samt prop. 2012/13:1, s. 238, 251 och 256.

¹³ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 34(34).

satsen att med en internationell utblick beakta möjliga lösningar på problemen ur en komparativ synvinkel.

När de första ränteavdragsbegränsningsreglerna infördes i Sverige år 2009 var de inspirerade av motsvarande regler i Nederländerna.¹⁴ Orsaken till detta var att de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna bedömdes motverka just de skatteplaneringssituationer som Skatteverket hade identifierat.¹⁵ Det svenska regelverket avseende ränteavdragsbegränsningar är därför till stora delar likt det nederländska regelverket, dock finns även skillnader mellan respektive regelverks utformning och tillämpningsområde. Av den anledningen är det intressant att med hjälp av en jämförelse mellan just svenska och nederländska ränteavdragsbegränsningsregler sätta de båda regelverken i perspektiv till varandra. Med hjälp av denna jämförelse syftar uppsatsen att applicera ett regelverk likt just nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i en svensk rättslig miljö. Detta för att avgöra vilket regelverk som bäst skyddar den svenska bolagsskattebasen från erodering på grund av skatteplanering med ränteavdrag, samtidigt som företags normala affärsverksamhet inte förhindras eller onödigt försvåras.

1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att undersöka utfallet av att införa liknande regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige, i nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsreglers ställe, för att analysera vilket av dessa regelverk som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

1.3 Avgränsning

Ränteavdragsbegränsningar är ett komplext och brett ämne med många intressanta infallsvinklar, men på grund av utrymmesskäl är det tyvärr inte möjligt att diskutera alla.

För att uppfylla uppsatsens syfte är det nödvändigt att framställa både svensk och nederländsk gällande rätt avseende ränteavdragsbegränsningar. Svensk gällande rätt framställs i sin helhet, dock enbart i den utsträckning det är nödvändigt för att kunna föra en komparativ diskussion. Vissa tillämplighetsproblem med reglerna presenteras för att belysa den kvarstående problematiken med den svenska lagstiftningen. Däremot avgränsas uppsatsen

¹⁴ Prop. 2008/09:65, s. 2.

¹⁵ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 47.

från att specifikt utreda dessa tillämplighetsproblem och tolkningen av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna på djupet då det faller utanför uppsatsens syfte.

En intressant infallsvinkel av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är hur lagstiftningen förhåller sig till förutsebarhet och rättssäkerhet. Uppsatsen avgränsas dock från att inkludera en djupgående utredning av de svenska reglernas förhållande till legalitetsprincipen, då uppsatsen inte avser att utreda de svenska reglernas förutsebarhet och rättssäkerhet. Eftersom tillämplighetsproblem med lagen kan leda till att förutsebarhet och rättssäkerhet påverkas, är det dock oundvikligt att helt avgränsa uppsatsen från detta perspektiv. Aspekter av förutsebarhet och rättssäkerhets används i uppsatsen till viss del, när sammanhanget kräver, för att bredda argumentationen i diskussionen.

Företagsskattekommittén utgav år 2014 ett lagförslag om neutral bolagsskatt som är högst aktuellt just nu. Författaren är medveten om att i det fall förslaget träder i kraft kommer nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler att påverkas. Emellertid faller lagförslaget utanför uppsatsens syfte och behandlas därmed inte i denna framställning.

Nederländsk gällande rätt presenteras i sin helhet, dock enbart i den utsträckning den avser ränteavdragsbegränsningar och är nödvändig för att besvara uppsatsens frågeställning. Uppsatsen avgränsas från att beakta vilken effekt eller resultat de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna har haft i Nederländerna. Detta eftersom uppsatsen inte avser att utreda de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglernas funktion i Nederländerna. Inte heller avser uppsatsen att applicera de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Nederländerna. Det har därutöver inte kommit till författarens kännedom att liknande utvärderingar av de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna, som Skatteverkets utvärderingar av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna, skulle ha gjorts i Nederländerna. Uppsatsens syfte uppfylls med Sverige som utgångspunkt, därmed är enbart effekten av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna intressanta med hänsyn till uppsatsens syfte.

De svenska ränteavdragsbegränsningsreglernas förhållande till rättsbestämmelser inom Europeiska Unionen (EU) är ett aktuellt och intressant ämne för diskussion, dock rymmer ämnet inte inom uppsatsens syfte. Av den anledningen berörs inte EU-rätt i denna uppsats och problematiken kring huruvida de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är förenliga med EU-rätten tas inte upp. Uppsatsen avgränsas även från att beakta övriga internationella perspektiv.

Slutligen ska det understrykas att uppsatsen enbart ämnar till att undersöka utfallet av att införa liknande regler som de befintliga nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige. Detta för att beakta vilket av dessa regelverk som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Uppsatsen avgränsas från att tillföra några andra reformförslag *de lege ferenda*.

1.4 Metod och material

Till att börja med vill författaren klargöra att syftet med uppsatsen är att undersöka utfallet av att införa *liknande* regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige i nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsreglers ställe. Innebörden av detta är att författaren undersöker vad utfallet skulle bli i det fall de svenska reglerna reformerades och gavs en utformning och ett tillämpningsområde likt de nederländska reglerna. Innebörden är således inte att de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i sig tas ur nederländsk rätt och placeras i en svensk rättslig miljö istället för nuvarande svenska regler. Anledningen till detta är för att en tillämpning av ett annat lands lag är en lagteknisk omöjlighet i Sverige eftersom lag ska stiftas av riksdagen enligt 1 kap. 4 § 2 st. regeringsformen (RF).

För att redogöra för både svensk gällande rätt samt nederländsk gällande rätt avseende ränteavdragsbegränsningar, använder författaren sig av en deskriptiv metod.¹⁶ En deskriptiv framställning av de båda lagstiftningarna är nödvändig för att möjliggöra en jämförelse mellan regelverken. Denna uppsats är inte en utpräglad komparativ studie då syftet med uppsatsen inte är att utreda nederländsk gällande rätt avseende ränteavdragsbegränsningar, utan enbart att applicera ett liknande regelverk i Sverige för att kunna avgöra vilket regelverk som bäst uppfyller den svenska lagstiftningens ändamål. För att uppfylla uppsatsens syfte krävs dock att författaren utöver en deskriptiv metod, även använder en komparativ metod.¹⁷ En komparativ metod innebär att utöver en redogörelse av det svenska rättssystemet, görs även en redogörelse av ett annat lands rättssystem. I detta fall är det andra landet Nederländerna. En komparativ metod medför en inblick i ett utländskt rättssystem samtidigt som den ökar förståelsen för det egna landets rättssystem. Eftersom det egna landets rättssystem sätts i perspektiv till något annat lands rättssystem, möjliggör en komparativ metod

¹⁶ Sandgren, C., *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, Norstedts Juridik AB 2007, s. 36-37.

¹⁷ Bogdan, M., *Komparativ rättskunskap*, Norstedts Juridik AB 2003, s. 18.

ett kritiskt synsätt på det egna landets rättssystem.¹⁸ Ett kritiskt synsätt på de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är utgångspunkten i att undersöka utfallet av att införa liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige. Detta eftersom undersökningen sker med den kvarstående problematiken med de svenska reglerna i beaktning.

Den deskriptiva delen av uppsatsen börjar med ett kapitel där bakgrunden till de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna förklaras. Kapitlet innehåller en redogörelse kring skatteplanering med ränteavdrag som är anledningen till varför de första ränteavdragsbegränsningsreglerna tillkom och är av betydelse för att läsaren ska förstå skälen till lagstiftningens tillkomst. Redogörelsen av skatteplanering med ränteavdrag är även av vikt för att läsaren ska förstå den kvarstående problematiken med de svenska reglerna. Kapitlet innehåller även en presentation av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler, vilken är viktig att framställa för att läsaren ska bilda uppfattning kring vilka ändringar som gjordes av regelverket år 2013. Det är av vikt att framställa bakgrunden till de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna för att läsaren längre fram ska kunna tillgodogöra sig befintlig svensk gällande rätt på rättsområdet. Redogörelsen kring bakgrunden till ränteavdragsbegränsningsreglerna bygger främst på Skatteverkets kartläggningar genom åren vilka författaren bedömer presentera relevant information eftersom kartläggningarna har utförts på uppdrag av lagstiftaren.¹⁹

I det andra kapitlet av uppsatsens deskriptiva del framställs nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler i sin helhet för ge läsaren en grundläggande uppfattning av regelverkets utformning och tillämpningsområde. En framställning av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är av vikt för att läsaren ska förstå den komparativa diskussionen som förs i analysen för att besvara uppsatsens frågeställning. För att framställa nuvarande svensk gällande rätt tillämpas en traditionell juridisk metod som utgår från rättskälleläran och dess rättskällehierarki. Författaren behandlar därmed de svenska rättskällorna som används för att redogöra för svensk gällande rätt i enlighet med rättskällehierarkin. Detta innebär att författaren följer den inbördes ordning som föreligger mellan lagstiftning, förarbeten, rättspraxis och juridisk doktrin.²⁰

¹⁸ Bogdan, M., *Komparativ rättskunskap*, Norstedts Juridik AB 2003, s. 26-28.

¹⁹ Prop. 2008/09:65, s. 74-75.

²⁰ Sandgren, C., *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, Norstedts Juridik AB 2007, s. 36-37.

Eftersom lagstiftning och andra författningar är den primära rättskällan med högst rättskällvärde är det naturligt att börja söka information i lagtext.²¹ För att redogöra för svensk gällande rätt hämtas information i första hand från 24 kap. 10 a - f §§ IL där de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna finns stadgade. Näst i rättskällehierarkin följer förarbeten som har stor betydelse för rättstillämpningen. Detta beror på att lagstiftningstekniken i Sverige ofta resulterar i att själva bestämmelserna formuleras vagt. Bestämmelserna är därför menade att tolkas med hjälp av informationen som ges i förarbetena till lagen, oftast propositionerna. Förarbetenas uppgift är således att tillhandahålla information kring hur lagen är avsedd att tillämpas i praktiken. Detta är särskilt för handen när en lag är ny. Emellertid är inte förarbeten bindande och får inte ha företräde framför den konkreta lagtexten.²² Nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler infördes år 2013, vilket betyder att lagstiftningen är förhållandevis ny. På grund av att reglerna dessutom innehåller en mängd olika uttryck och begrepp som är svårtolkade, är det nödvändigt att även hämta ytterligare information från förarbetena till lagen. I uppsatsen används därför både proposition 2008/09:65 och proposition 2012/13:1 för att bilda en djupare förståelse för ändamålet med och innebörden av lagtexten.

Rättspraxis följer näst i rättskällehierarkin efter förarbeten och avser att genom avgjorda fall i domstol ge vägledning för att den praktiska rättstillämpningen ska bli konsekvent och enhetlig.²³ Eftersom nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler från 2013 är förhållandevis nya är vägledande praxis på rättsområdet begränsat.²⁴ Detta medför inte ett problem enligt författaren, då författaren bedömer lagtext och förarbeten att tillhandahålla tillräckligt med material för att uppfylla uppsatsens syfte. Uppsatsen avser varken att utreda tillämpningen av svensk gällande rätt eller utreda tolkningen av begreppen och uttrycken i den svenska lagtexten på djupet. Därför är det heller inte relevant att behandla rättspraxis i denna uppsats. I avsnittet där bakgrunden till de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna framställs, nämns dock Industrivärden-domen²⁵ och kommunmålet²⁶ för att illustrera skälen bakom lagstiftningens tillkomst.

²¹ Bernitz, U., m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, Norstedts Juridik 2014, s. 31.

²² Bernitz, U., m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, Norstedts Juridik 2014, s. 32.

²³ Bernitz, U., m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, Norstedts Juridik 2014, s. 133.

²⁴ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 32(34).

²⁵ RÅ 2007 ref. 85.

Juridisk doktrin placerar sig sist i rättskällehierarkin med lägst rättskällevärde. Doktrinen fyller dock sin funktion genom att sätta lagstiftningen i sitt sammanhang och erbjuder argument samt åsikter som inte återfinns i de övriga rättskällorna.²⁷ För att framställa bakgrunden till svensk gällande rätt och nuvarande svensk gällande rätt används doktrin sparsamt på grund av det inte är nödvändigt att använda doktrin med tanke på uppsatsens syfte. Emellertid används doktrin i vissa sammanhang med avsikten att utveckla en bredare förståelse för ämnet och bredda diskussionen.

Efter framställningen av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna följer ett kapitel där en uppföljning av de nuvarande svenska reglerna presenteras. En presentation av uppföljningen är viktig för att påvisa vilken effekt reglerna har haft sedan de infördes 2013, likväl för att belysa den kvarstående problematik lagstiftningen medför på grund av sin utformning och sitt tillämpningsområde. Uppföljningen bygger på Skatteverkets senaste kartläggningar från år 2014 och 2015. Skatteverkets promemorior och ställningstaganden används genomgående i den deskriptiva delen av uppsatsen. Dessa källor har i sig inget rättskällevärde och är inte bindande, men tillmäts ändock betydelse på grund av deras relevans vid lagstiftning och tillkomst av praxis.²⁸ Genom att använda dessa källor görs således ett avsteg från rättskällehierarkin och därmed även den traditionella juridiska metoden.²⁹ Skatteverkets uttalanden används för att bredda diskussionen i uppsatsen och påvisa såväl praktiska problem som tillämplighetsproblem med gällande rätt, samt förekomsten av skatteplaneringsförfarandet med ränteavdrag som är det bakomliggande skälet till lagstiftningens tillkomst. Dessa källor tillmäts betydelse i uppsatsen på grund av att författaren anser att informationen dessa källor presenterar inte går att finna i övriga rättskällor. Författaren bedömer denna information vara nödvändig för att uppfylla syftet med uppsatsen.

Det är den kvarstående problematiken med nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler som motiverar till att ge reglerna en annan utformning och ett annat tillämpningsområde för att undersöka vilken påverkan detta skulle ha på den kvarstående problematiken. Emellertid avser uppsatsen att undersöka det utfall som blir resultatet av att införa liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige *i sin helhet*. Detta in-

²⁶ RÅ 2001 ref. 79.

²⁷ Bernitz, U., m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, Norstedts Juridik 2014, s. 32-33.

²⁸ Bernitz, U., m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, Norstedts Juridik 2014, s. 94.

²⁹ Sandgren, C., *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, Norstedts Juridik AB 2007, s. 40.

nebär att undersökningen även innefattar de delar som inte anses utgöra problem med de svenska reglerna och de delar som inte anses vara möjliga lösningar med de nederländska reglerna. Undersökningen innefattar således alla möjliga utfall av att applicera liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige, oavsett vilken påverkan det har på den kvarstående problematiken med de svenska reglerna. Detta för att avgöra vilket av dessa regelverk som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Efter presentationen av uppföljningen av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna följer ett kapitel där nederländsk gällande rätt avseende ränteavdragsbegränsningar framställs i sin helhet för att ge läsaren en grundläggande uppfattning av regelverket utformning och tillämpningsområde. En framställning av de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna är av vikt för att läsaren ska förstå den komparativa diskussion som förs i analysen för att besvara uppsatsens frågeställning.

Valet av just de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i uppsatsen motiveras av att de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är inspirerade av de nederländska reglerna.³⁰ Detta tyder på att det finns likheter mellan regelverken. Uppsatsen avser att ge nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler en annan utformning och ett annat tillämpningsområde. Uppsatsen avser inte att reformera nuvarande regler helt och hållet, eller att föreslå en annan slags åtgärd för att skydda den svenska bolagsskattebasen mot skatteplanering med ränteavdrag. Likheterna mellan de svenska och nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna är därför en förutsättning för att applicera ett liknande regelverk som de nederländska reglerna i Sverige. Emellertid är de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna enbart *inspirerade*, och inte utformade rakt av, efter de motsvarande nederländska reglerna. Detta tyder på att det likväl föreligger olikheter mellan regelverken. På grund av dessa anledningar är det intressant att undersöka effekterna av att införa ett regelverk som liknar just de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige. Detta för att sätta respektive regelverk i förhållande till hur väl ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna uppfylls med hjälp av respektive regelverk.

När en framställning görs med ett komparativt perspektiv där något annat lands rättssystem presenteras, likt denna uppsats, är det viktigt att beakta att den rättsliga hierarkin mellan

³⁰ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 47.

rättskällor kan skilja sig från den rättskällehierarki som gäller i Sverige.³¹ Författaren gör därmed ett avsteg från den traditionella juridiska metoden när nederländsk rätt framställs. Utbudet på rättskällor som behandlar nederländsk rätt gällande ränteavdragsbegränsningar på engelska eller svenska är mycket begränsad. På grund av dessa anledningar har doktrin fått utgöra den främsta källan som information om de nederländska ränteavdragsbegränsningarna har hämtats ifrån. För att presentera de nederländska ränteavdragsbegränsningarna används källan *Corporate Taxation – Netherlands* från databasen IBFD samt en rapport från International Fiscal Association (IFA) i första hand. Författaren bedömer dessa källor som trovärdiga och relevanta.

Författaren vill betona att information gällande den nederländska lagstiftningen har hämtats från engelskspråkiga källor som har översatts från originalspråket nederländska. Således föreligger en risk att viss information har missuppfattats, förändrats eller förlorats när författaren har översatt informationen till svenska för att anpassas till språket i det övriga innehållet i uppsatsen. För att förebygga denna risk och underlätta läsarens förståelse för de nederländska reglerna har därför den engelska termen på vissa regler, uttryck och begrepp angetts inom parantes efter författarens fria svenska tolkning av samma regler, uttryck och begrepp.

Det slutliga kapitlet i den deskriptiva delen utgörs av en jämförelse mellan de svenska och de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna för att urskilja likheter och skillnader mellan regelverken.³² Jämförelsen är nödvändig eftersom den utgör grunden i den komparativa diskussionen i analysdelen av uppsatsen.

I analysen bearbetas och analyseras likheterna och skillnaderna mellan regelverken. Detta görs med avsikten att undersöka utfallet av att införa liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige. Att undersöka utfallet av att införa liknande regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige innefattar att författaren tar ställning i vilket lands lag som bäst kan uppfylla ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna. Detta eftersom utfallet av att införa ett liknande regelverk som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna inte nödvändigtvis behöver vara ett bättre alternativ än nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler, eller tvärtom.

³¹ Bogdan, M., *Komparativ rättskunskap*, Norstedts Juridik AB 2003, s. 44-45.

³² Bogdan, M., *Komparativ rättskunskap*, Norstedts Juridik AB 2003, s. 18 och 21.

I.5 Disposition

Uppsatsen består av åtta huvudkapitel med tillhörande underkapitel, inklusive inledningskapitel, analys och slutsatser. Varje huvudkapitel, med undantag för kapitel ett och åtta, börjar med en kort inledning som introducerar läsaren till innehållet i kapitlet. Varje huvudkapitel, med undantag för kapitel ett, sju och åtta, avslutas med ett avsnitt där en kort sammanfattning samt författarens kommentarer på innehållet i kapitlet presenteras.

Kapitel ett	Det första kapitlet utgörs av ett inledningskapitel som innehåller bakgrund, syfte, avgränsning, metod och material.
Kapitel två	Av det andra kapitlet följer en redogörelse av bakgrunden till de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.
Kapitel tre	I detta kapitel framställs nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler.
Kapitel fyra	Följande kapitel innehåller en uppföljning av nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler.
Kapitel fem	I detta kapitel framställs nuvarande nederländska ränteavdragsbegränsningsregler.
Kapitel sex	Här jämförs de svenska och de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna.
Kapitel sju	Det sjunde kapitlet innehåller en analys där författaren för en komparativ diskussion med hjälp av resultatet som har framkommit i uppsatsen för att uppfylla uppsatsens syfte.
Kapitel åtta	I det avslutande kapitlet presenteras slutsatserna av analysen där författaren återknyter till uppsatsens syfte och besvarar uppsatsens frågeställning.

2 Bakgrund till svenska ränteavdragsbegränsningsregler

2.1 Inledning

En räntesnurra är ett skatteplaneringsförfarande som genomförs med hjälp av ränteavdrag och innebär i korthet att ett koncernbolag gör ränteavdrag för en ränteutgift i Sverige, medan motsvarande ränteinkomst inte beskattas eller beskattas mycket lågt i Sverige eller i ett annat land.³³ Eftersom skatteplaneringsförfarandet med ränteavdrag ledde till urholkning av den svenska bolagsskattebasen, infördes det år 2009 bestämmelser i Sverige som avsåg att begränsa den generella avdragsrätten i vissa situationer.³⁴ I detta kapitel framställs bakgrunden till de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna för att läsaren ska förstå varför lagstiftningen tillkom i svensk skatterätt. På grund av att nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler från år 2013 är baserade på 2009 års regler, presenteras även 2009 års ränteavdragsbegränsningar i detta kapitel för att läsaren längre fram ska kunna tillgodogöra sig nuvarande regler.

2.2 Bakomliggande orsak till lagstiftningens tillkomst

Tillkomsten av de första ränteavdragsbegränsningsreglerna har sin grund i två uppmärksammade rättsfall från Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD), RÅ 2001 ref. 79 och RÅ 2007 ref. 85, framförallt i sistnämnda rättsfall som även kallas Industrivärden-domen.³⁵ Omständigheterna i de båda fallen var liknande och HFD avkunnade sin dom i Industrivärden-domen med stöd av RÅ 2001 ref. 79, även kallat kommunmålet. Gemensamt för de båda fallen var att avdrag för ränta hade gjorts då ett dotterbolag hade överlåtit inom koncernen mot en räntebärande revers utan andra affärsmässiga skäl än att nå en skattemässig fördel. Rättsfrågan i de båda målen var huruvida lagen (1995:575) mot skatteflykt (skatteflyktslagen) var tillämplig på dessa skatteförfaranden. Både i kommunmålet och i Industrivärden-domen beslöt HFD att dessa förfaranden inte stod i strid med skatteflyktslagets syfte och därmed kunde förfarandet inte angripas med stöd av skatteflyktslagen.³⁶ Det var med utfallet av Industrivärden-domen i beaktning som Skatteverket tillsatte en arbetsgrupp år 2008, i syfte att utföra en kartläggning av koncerninterna transaktioner som gjordes för

³³ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 11.

³⁴ Prop. 2008/09:65, s. 44.

³⁵ Dahlberg, M., *Ränta eller kapitalvinst*, Iustus Förlag AB 2011, s. 358.

³⁶ Prop. 2008/09:65, s. 37-38.

att utföra skatteplanering med ränteavdrag, så kallade räntesnurror. Detta för att granska problemets omfattning och karaktär.³⁷

2.3 Räntesnurrors uppkomst

Den ökade och pågående internationaliseringen av handeln har lett till att allt fler bolag väljer att etablera sig utomlands och forma koncerner med flera bolagsled. Internationaliseringen har medfört anpassad lagstiftning som har till syfte att förenkla etableringar av bolag utomlands och genomföranden av olika gränsöverskridande transaktioner genom att inte onödigt hindra verksamheten med beskattning. Samtidigt som lagstiftningen förenklar bedrivandet av bolags verksamhet, har lagstiftningen även oavsiktligt skapat en miljö där det är möjligt för bolag att skatteplanera genom att skapa räntesnurror.³⁸

Skatteplanering med ränteavdrag grundar sig i att ränteutgifter är avdragsgilla i inkomstslaget näringsverksamhet enligt huvudregeln i 16 kap. 1 § IL inom svensk skatterätt. Innan tillkomsten av 2009 års regelverk kring ränteavdragsbegränsningarna förelåg två undantag till den generella avdragsrätten, men ingen av dessa var tillämpliga i just förevarande situation.³⁹ Det hade framkommit av HFD:s tidigare domar att inte heller skatteflyktslagen var tillämplig på dessa skatteplaneringsförfaranden.⁴⁰

Ytterligare faktorer som är av betydelse i att förenkla skatteplaneringsförfarandet med ränteavdrag är att kapitalvinster på näringsbetingade andelar är skattefria enligt 25 a kap. 5 § IL, samt att även utdelningar på näringsbetingade andelar är skattefria enligt 24 kap. 17 § IL. Vidare förenklas skatteplaneringsförfarandet av att underprisöverlåtelser inte medför någon uttagsbeskattning enligt 23 kap. 9 § IL och på grund av möjligheten att lämna koncernbidrag mellan koncernbolag enligt 35 kap. IL.⁴¹ Det finns således en utbredd möjlighet för koncerner att genomföra en rad olika gränsöverskridande transaktioner sinsemellan koncernbolagen med inga eller få skattemässiga konsekvenser. Detta har medfört att utrymme för skatteplanering har skapats.

³⁷ Dahlberg, M., *Ränta eller kapitalvinst*, Iustus Förlag AB 2011, s. 360.

³⁸ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 15.

³⁹ Prop. 2008/09:65 s. 36.

⁴⁰ Prop. 2008/09:65 s. 30-31.

⁴¹ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 15.

2.4 Skatteverkets kartläggning från år 2008

I Skatteverkets kartläggning från år 2008 identifierades ett antal koncerninterna transaktioner finansierade av koncerninterna lån.⁴² Enligt Skatteverket genomfördes de identifierade koncerninterna transaktionerna med inga eller få affärsmässiga skäl som kunde styrkas med företagsekonomiska motiv för den ekonomiska verksamheten. Istället genomfördes transaktionerna nästan uteslutande på grund av skattemässiga skäl där koncernen strävade efter att sänka verksamhetens beskattning. Konsekvensen som dessa förfaranden medförde var urholkning av den svenska bolagsskattebasen med miljardbelopp varje år, som istället kunde ha lagts på offentliga finanser.⁴³ Urholkning av den svenska bolagsskattebasen skedde främst på grund av att den generella avdragsrätten förelåg utan några tillämpliga begränsningar. Det identifierade skatteplaneringsförfarandet som förekom i samband med varje koncernintern transaktion som Skatteverket hade undersökt i kartläggningen ansågs vara det största hotet mot den svenska bolagsskattebasen innan år 2009.⁴⁴

I kartläggningen identifierade Skatteverket dels skatteplaneringssituationer som uppstår när moderbolaget inom en koncern är utländskt och dels situationer som uppstår när moderbolaget är svenskt.⁴⁵

Följande situation är ett förenklat exempel på hur en räntesnurra kan uppstå när moderbolaget är utländskt med ett svenskt dotterbolag. När koncernen önskar reducera beskattningen av resultatet i det svenska bolaget, genomförs en transaktion där en del av det svenska bolagets resultat överflyttas till ett tredje koncernbolag i ett lågskatteland. I denna typsituation kan koncernbidrag med avdragsrätt inte lämnas med stöd av 35 kap. IL, eftersom bidragsmottagaren inte blir beskattad för bidraget i Sverige. En del av resultatet kan inte heller minskas genom en underprisöverlåtelse av tillgångar eller tjänster på grund av att korrigeringsregeln i 14 kap. 19 § IL kan träda in och korrigera resultatet.⁴⁶

⁴² Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 11.

⁴³ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 57.

⁴⁴ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 5.

⁴⁵ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 16.

⁴⁶ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 16.

Med avsikten att minska beskattningen av det svenska bolagets resultat, skapar det utländska moderbolaget istället ett nytt svenskt bolag. Det första svenska dotterbolaget överläts till det nybildade svenska bolaget till ett marknadsvärde och som ersättning för överlätsen får det utländska moderbolaget en räntebärande revers med en marknadsmässig ränta. Reversen lämnas sedan som kapitaltillskott till det tredje koncernbolaget i lågskattelandet. Räntebetalningen finansieras därefter med ett avdragsgillt koncernbidrag från det första svenska bolaget till det förvärvande nybildade svenska bolaget. I denna typsituation förutsätts det att det utländska moderbolaget inte är hemmahörande i ett land med en effektiv lagstiftning avseende Controlled Foreign Company (CFC-regler), eftersom situationen i sådant fall skulle fångas upp av CFC-lagstiftningen.⁴⁷ Det nybildade svenska bolaget gör således avdrag för ränteutgiften, medan motsvarande ränteintäkt som har finansierats med ett avdragsgillt koncernbidrag beskattas lågt eller inte alls i det tredje lågskattelandet hos räntemottagaren.

När moderbolaget är svenskt är det gemensamma för samtliga situationer som Skatteverket har undersökt att resultatet av ränteintäkterna faller utanför CFC-lagstiftningens tillämpningsområde och inte beskattas alls i det andra landet. Denna typ av skatteplanering förekommer när företag utnyttjar asymmetrin som skapas när länder har olika lagstiftning och uppfattning av hur beskattning ska ske av företag och finansiella instrument. Denna asymmetri mellan länders lagstiftning kan leda till att hybridföretag och hybridinstrument skapas av företag i syfte att skatteplanera.⁴⁸ Skatteverket framhåller att någon enhetlig definition av hybridföretag och hybridinstrument inte torde finnas. Emellertid använder Skatteverket sig av följande definitioner när de undersökta skatteplaneringssituationerna presenteras i kartläggningen. Hybridföretag innebär att ett företag, exempelvis ett svenskt aktiebolag, behandlas som den typ av bolag det är i Sverige medan det behandlas som en annan typ av företag i ett annat land, t.ex. inte som ett eget skattesubjekt. Hybridinstrument innebär att ett finansiellt instrument behandlas som den typ av instrument det anses vara i Sverige, t.ex. ett lån, medan samma finansiella instrument anses vara något annat i ett annat land, t.ex. eget kapital.⁴⁹

⁴⁷ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 17.

⁴⁸ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 18.

⁴⁹ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 13.

Skatteverket har identifierat situationer när skatteplaneringen sker med hjälp av både hybridföretag och hybridinstrument. Första situationen avser *check-the-box*, vilket är regler som används i USA samt Nova Scotia-regionen i Kanada. Dessa regler innebär att ett långivande bolag i Nordamerika kan välja att undvika beskattning genom att ett utländskt dotterbolag skattemässigt ses som en del av det amerikanska bolaget. Därmed är ränta som betalas av det svenska dotterbolaget till det amerikanska bolaget avdragsgillt i Sverige och beskattas inte heller i USA. Denna situation är av typen hybridföretag. Andra situationen avser *fiscal unit*. Många länder har en lagstiftning som innebär att företag kan ingå i en skattemässig enhet tillsammans, vilket innebär att företagen i sådant fall beskattas som en enhet. Samtliga fall som avser fiscal unit som Skatteverket har identifierat har avsett Nederländerna. Nederländska regler gällande fiscal unit innebär att erhållen ränta från en svensk filial inte beskattas hos den nederländska långgivaren. Även denna situation är av typen hybridföretag. Den tredje situationen är av typen hybridinstrument och gäller danska konvertibler där danska skuldebrev kan utnyttjas för ränteavdrag i Sverige.⁵⁰

2.5 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige

Med anledning av de framkomna resultaten från Skatteverkets kartläggning från år 2008, arbetades ett förslag fram av Skatteverket. Förslaget användes senare som en grund i förarbetena till de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna för att illustrera problematiken med räntesnurror och därmed även behovet av en specifik lagstiftning för att motverka problemet.⁵¹ Skatteverkets lagförslag mötte kritik från remissinstanserna, vilket ledde till att Finansdepartementet utarbetade ett nytt förslag baserat på Skatteverkets förslag. Finansdepartementets förslag var mer anpassat till att beakta att reglerna inte förhindrade eller onödigt försvårade bolags normala affärsverksamhet.⁵² Den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari år 2009 i 24 kap. 10 a-10 e §§ IL byggde på Finansdepartementets förslag. Lagstiftningens ändamål var att förhindra skatteplanering med ränteavdrag inom en koncern för att motverka urholkning av den svenska bolagsskattebasen genom att införa en särskild avdragsbegränsning. Detta samtidigt som reglerna inte förhindrade eller onödigt försvårade bolags normala affärsverksamhet.⁵³ När lagförslaget utarbetades hämtades inspiration från

⁵⁰ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 18-19.

⁵¹ Prop. 2008/09:65, s. 44-45.

⁵² Prop. 2008/09:65, s. 32.

⁵³ Prop. 2008/09:65, s. 44.

de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna, vilket resulterade i att de föreslagna reglerna liknade de befintliga nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna.⁵⁴

Eftersom det framgick av Skatteverkets kartläggning från år 2008 att de identifierade skatteplaneringssituationerna genomfördes av koncerner, avsågs ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. IL att tillämpas på företag som ingår i en *intressegemenskap*.⁵⁵ 2009 års definition av intressegemenskap innehöll två alternativa rekvisit för att fastställa när en intressegemenskap förelåg, antingen ”om ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande i det andra företaget eller om företagen står under i huvudsak gemensam ledning”.⁵⁶

Huvudregeln stadgade att ”ett företag som ingår i en intressegemenskap får inte – om inte annat följer av 10 d § - dra av ränteutgifter till den del skulden avser ett förvärv av en delägarrätt från ett företag som ingår i intressegemenskapen”.⁵⁷ Skälet till att huvudregeln enbart omfattade koncerninterna lån som avsåg att finansiera förvärv av delägarrätter inom koncernen var att Skatteverket i sin kartläggning från år 2008 hade identifierat just denna typ av skatteplaneringssituationer.⁵⁸ Huvudregeln begränsade även ränteavdrag på så kallade back-to-back lån och tillfälliga lån.⁵⁹

Lagstiftaren såg dock behovet av att införa speciella undantagsregler från avdragsbegränsningsregeln. Detta för att säkerställa att bolags normala affärsverksamhet inte förhindrades eller försvårades mer än nödvändigt. Därmed infördes även kompletteringsregler i syfte att medge avdrag trots att förutsättningarna i huvudregeln var uppfyllda för att motverka att avdragsbegränsningsregeln omfattade fler koncerninterna lån än vad som var lagens avsikt.⁶⁰

För att undantas av en tillämpning av huvudregeln i en situation, krävdes det att en av två villkor var uppfyllda. Första villkoret, den så kallade tioprocentregeln, medgav avdrag om

⁵⁴ Prop. 2008/09:65, s. 32.

⁵⁵ Prop. 2008/09:65, s. 43.

⁵⁶ Prop. 2008/09:65, s. 46.

⁵⁷ Prop. 2008/09:65, s. 7.

⁵⁸ Prop. 2008/09:65, s. 49.

⁵⁹ Prop. 2008/09:65, s. 55.

⁶⁰ Prop. 2008/09:65, s. 56-57.

”inkomsten som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst tio procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten”.⁶¹ Andra villkoret, den så kallade ventilen, medgav ränteavdrag ifall ”såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är huvudsakligen affärsmässigt motiverade”. Ventilen fördes in som ett alternativt villkor och var menad att fungera som en säkerhetsventil för affärsmässigt motiverade transaktioner och medge avdrag för dessa i de fall tioprocentsregeln inte var tillämplig.⁶² Kompletteringsreglerna var även tillämpliga på så kallade back-to-back lån och tillfälliga lån.⁶³

Det infördes även en särbestämmelse till tioprocentsregeln som stadgade att tioprocentsregeln inte fick tillämpas i det fall ett företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten har möjlighet att få avdrag för utdelning och ”om Skatteverket kan visa att såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifter till övervägande del inte är affärsmässigt motiverade”.⁶⁴ Undantagsregeln från tioprocentsregeln kom att kallas för den omvända ventilen då regeln utgjorde en omvänd bevisbörda.⁶⁵ Detta eftersom det var Skatteverkets skyldighet att visa att både förvärvet och skulden som relaterar till ränteutgiften till övervägande del hade uppkommit för att intressegemenskapen skulle få en väsentlig skatteförmån, trots att förutsättningarna i tioprocentsregeln var uppfyllda.⁶⁶

2.6 Skatteverkets kartläggningar mellan åren 2009-2012

Efter införandet av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler fick Skatteverket i uppdrag av lagstiftaren att fortsätta kartläggningen av förekomsten av räntesnurror i både företags- och välfärdssektorn.⁶⁷ Lagstiftningen från år 2009 hade som avsikt att enbart träffa koncerninterna lån som användes till att finansiera förvärv av delägarrätter inom koncernen. Skatteverkets kartläggningar från åren 2009-2012 visade på att ränteavdrag på koncerninterna lån fortfarande utnyttjades i betydande omfattning både vid interna och externa förvärv av de-

⁶¹ Prop. 2008/09:65, s. 57.

⁶² Prop. 2008/09:65, s. 67.

⁶³ Prop. 2008/09:65, s. 58.

⁶⁴ Prop. 2008/09:65, s. 87.

⁶⁵ Prop. 2012/13:1, s. 217.

⁶⁶ Prop. 2008/09:65, s. 87.

⁶⁷ Prop. 2012/13:1, s. 218-222.

lågarrätter.⁶⁸ Skatteverket framhöll att samma typ av skatteplanering med ränteavdrag som utfördes innan år 2009 vid koncerninterna förvärv av delägarrätter, även utfördes vid externa förvärv av delägarrätter efter införandet av de första begränsningsreglerna. Även om reglerna begränsade möjligheten att skapa räntesnurror med hjälp av koncernintern finansiering vid interna förvärv av andelar, fanns fortfarande möjligheten att skapa samma slags skatteplaneringsstrukturer vid externa förvärv av andelar som finansierades med koncerninterna lån.⁶⁹

Utformningen av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler hade ett specifikt tillämpningsområde avseende koncerninterna lånestrukturer. Detta öppnade upp möjligheter att etablera koncern- och lånestrukturer enbart för att uppnå skattemässiga fördelar för koncernen enligt Skatteverket. Utfallet var att lån som upptogs i annat syfte än att användas vid förvärv av andelar inom koncernen, t.ex. i syfte att förvärva koncernfordringar, utdelning eller förvärv av externa andelar utanför koncernen fortfarande kunde användas till att skatteplanera med ränteavdrag. På så vis skapades räntesnurror eftersom lagstiftningen inte omfattade övriga situationer som finansierades med koncerninterna lån.⁷⁰ Anledningen till att lagstiftningen fick denna begränsade lydelse var att Skatteverket i sin kartläggning från år 2008 enbart hade identifierat interna skatteplaneringssituationer.⁷¹

I och med att 2009 års regler enbart avsåg att träffa koncerninterna förvärv av andelar, framgick det av Skatteverkets kartläggningar från åren 2009-2012 att möjligheterna till skatteplanering med ränteavdrag kvarstod när koncerninterna lån användes för att finansiera andra transaktioner än interna förvärv.⁷² På grund av de framkomna resultaten utarbetade Finansdepartementet en promemoria med ett lagförslag till ändringar av 2009 års ränteavdragsbegränsningar. År 2013 gavs lagstiftning kring ränteavdragsbegränsningarna en mer extensiv omfattning i syfte att uppfylla lagstiftningens ändamål att skydda den svenska bolagsskattebasen, samtidigt som bolags normala affärsverksamhet inte påverkades negativt

⁶⁸ Skatteverkets promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning*, 2011-12-19, dnr 131-836251-11/113, s. 14.

⁶⁹ Skatteverkets promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning*, 2011-12-19, dnr 131-836251-11/113, s. 25.

⁷⁰ Skatteverkets promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning*, 2011-12-19, dnr 131-836251-11/113, s. 24.

⁷¹ Finansdepartementets lagrådsremiss, *Effektivare ränteavdragsbegränsningar*, 2012-06-07, s. 11.

⁷² Prop. 2012/13:1, s. 229.

mer än nödvändigt.⁷³ Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2013 och är den utformning av lagen som är aktuell gällande rätt, inga ändringar har gjorts sedan 2013.⁷⁴

2.7 Avslutande kommentarer

Det har framgått av detta kapitel att skatteplanering med ränteavdrag kan utföras på en rad olika sätt. Mycket är beroende av vilka förutsättningar som är för handen som leder till att utrymme för skatteplanering skapas. Innan de första begränsningsreglerna trädde i kraft år 2009, fanns obegränsade förutsättningar för att ränteavdrag skulle medges. Detta var det främsta skälet till att problemet med interna räntesnurror skapades. Lagstiftaren såg därmed ett behov att införa särskilda bestämmelser för att begränsa avdragsrätten i vissa situationer när koncerninterna lån användes för att finansiera förvärv av delägaraktier inom en intressegemenskap. Ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna var att skydda den svenska bolagsskattebasen från erosion, samtidigt som lagstiftningen avsåg att inte förhindra eller onödigt försvåra bolags normala affärsverksamhet.

Skatteplaneringen med ränteavdrag fortsatte trots de nyligen införda begränsningsreglerna. Anledningen till detta var att 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler hade ett ytterst specifikt tillämpningsområde. Således träffades inte koncerninterna lån som användes för att finansiera andra transaktioner än förvärv av delägaraktier inom koncernen. Resultatet av lagens specifika tillämpningsområde var att många situationer föll utanför lagens tillämpningsområde. På så vis skapades förutsättningar för bolag att kringgå 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler och ändamålet med lagen kunde inte uppfyllas. År 2013 fick de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna ett bredare tillämpningsområde i jämförelse med 2009 års regler. Detta för att förhindra bolag från att kringgå lagstiftningen och för att uppfylla ändamålet med lagstiftningen.

⁷³ Prop. 2012/13:1, s. 238.

⁷⁴ Prop. 2012/13:1, s. 215.

3 Svenska ränteavdragsbegränsningsregler

3.1 Inledning

Den 1 januari 2013 fick dåvarande ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige ett bredare tillämpningsområde genom att reglerna numera avser att träffa alla typer av interna lån inom en koncern, oavsett vad lånet ska användas till.⁷⁵ Reglerna reformerades för att uppfylla ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna som är att förhindra skatteplanering med ränteavdrag på koncerninterna lån för att skydda den svenska bolagsskattebasen från erodering, samtidigt som bolags normala affärsverksamhet inte förhindras eller onödigt försvåras.⁷⁶ I detta kapitel framställs den nuvarande svenska lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar från år 2013 i sin helhet för att läsaren ska bilda förståelse kring regelverket. Bestämmelserna kring ränteavdragsbegränsningar är stadgade i 24 kap. 10 a – 10 f §§ IL.

3.2 Intressegemenskap

3.2.1 Regeln

Likt 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler, är 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler tillämpliga på företag som är i *intressegemenskap* med varandra. Definitionen av intressegemenskap finns stadgad i 24 kap. 10 a § IL. 2013 års definition av intressegemenskap står fast vid att innehålla två alternativa rekvisit för att avgöra när företag anses vara i intressegemenskap med varandra. Det första rekvisitet i första punkten i nyssnämnda lagrum har ändrats till följande lydelse ”företag ska i tillämpningen av 10 b - 10 f §§ anses vara i intressegemenskap med varandra om ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett väsentligt inflytande i det andra företaget”. Det andra alternativa rekvisitet i andra punkten står oförändrad från 2009 års formulering. Det andra rekvisitet i andra punkten lyder fortfarande ”företag ska i tillämpningen av 10 b - 10 f §§ anses vara i intressegemenskap med varandra om företagen står under i huvudsak gemensam ledning”.

Anledningen till att just begreppet intressegemenskap valdes, för att avgöra vilka som ska träffas av ränteavdragsbegränsningsreglerna, var för att begreppet förekommer i ett antal andra lagrum i inkomstskattelagstiftningen. Lagstiftaren menade att det var problematiskt

⁷⁵ Prop. 2012/13:1, s. 215.

⁷⁶ Prop. 2012/13:1, s. 238.

att hitta något annat begrepp som kan omfatta de förhållanden mellan företag som reglerna är avsedda att träffa.⁷⁷

Av 24 kap. 10 a § II följer att med begreppet *företag* i bestämmelsen menas juridiska personer och svenska handelsbolag. Även kommuner och staten kan anses ingå i en intressegemenskap.⁷⁸ Fysiska personer kan inte anses ingå i en intressegemenskap, däremot kan de koncerner som direkt eller indirekt ägs av fysiska personer anses ingå i intressegemenskapen.⁷⁹

3.2.2 Väsentligt inflytande

Uttrycket i första rekvisitet som avgör när företag anses vara i intressegemenskap med varandra ändrades från *bestämmande inflytande* till *väsentligt inflytande* i och med lagstiftningens ändring år 2013. Anledningen till ändringen låg i att användningen av uttrycket bestämmande inflytande kunde utesluta vissa ägarförhållanden. Detta genom att två företag som inte är i intressegemenskap med varandra, äger ett tredje företag tillsammans, i vilken det första företaget äger 49 procent och det andra företaget 51 procent. Till följd kunde det resultera i att ränteavdragsbegränsningsreglerna inte var tillämpliga på räntebetalningar till ett företag som är i intressegemenskap med det företaget som äger 49 procent.⁸⁰ Det ska tilläggas att med bestämmande inflytande menas ett andelsinnehav på minst 50 procent.⁸¹

Av förarbetena till 2013 års lagstiftning framgår det att med uttrycket väsentligt inflytande menas ett andelsinnehav på strax under 50 procent. Det framhålls även att andra faktorer än storleken på andelsinnehavet ska vägas in vid bedömningen av om ett företag har väsentligt inflytande i ett annat företag eller inte. Berörda remissinstanser uttryckte sin oro över tillämpningsproblem som uttrycket väsentligt inflytande kan medföra på grund av att gränsen för vad som ska anses utgöra väsentligt inflytande är otydlig. Lagstiftaren menar att uttrycket återfinns på andra ställen i skattelagstiftningen och bör således inte orsaka tillämpningsproblem.⁸² Skatteverket framhåller i sitt ställningstagande till 2013 års omformulering av lagstiftningen att en ägarandel motsvarande 40 procent normalt kan presumeras

⁷⁷ Prop. 2008/09:65, s. 46.

⁷⁸ Prop. 2012/13:1, s. 239.

⁷⁹ Prop. 2008/09:65, s. 46.

⁸⁰ Prop. 2012/13:1, s. 238.

⁸¹ Finansdepartementets lagrådsremiss, *Effektivare ränteavdragsbegränsningar*, 2012-06-07, s. 49.

⁸² Prop. 2012/13:1, s. 238.

innebära väsentligt inflytande. Flera faktorer måste dock vägas in i bedömningen och därför kan inte ett 40 procents ägarinnehav i ett annat företag alltid innebära väsentligt inflytande.⁸³

Författarens uppfattning är att ett krav på ett väsentligt inflytande är av en mer restriktiv karaktär än ett krav på ett bestämmande inflytande. Uttrycket väsentligt inflytande innefattar således fler koncerner. Detta eftersom kravet på väsentligt inflytande även omfattar situationer där ägarinnehavet understiger 50 procent och inte enbart de situationer där ägarinnehavet överstiger 50 procent, liksom kravet på bestämmande inflytande. Problematiken ligger istället i hur begreppet väsentligt inflytande ska tolkas och vart gränsen ska gå för när ett väsentligt inflytande kan anses vara för handen. Eftersom lagstiftaren inte har gett en klar och tydlig definition av uttrycket, kan det tolkas på olika sätt och därmed orsakas svårigheter att klargöra när en intressegemenskap föreligger. Huruvida det rör sig om en intressegemenskap eller inte i en given situation avgör huruvida reglerna om ränteavdragsbegränsningar blir tillämpliga eller inte i det fallet. Detta utgör större skäl för att det avgörande uttrycket i det första rekvisitet i definitionen av intressegemenskap bör vara tydligare.

3.2.3 Under i huvudsak gemensam ledning

Andra rekvisitet i intressegemenskapsdefinitionen innehåller uttrycket *under i huvudsak gemensam ledning*. I förarbetena till 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler angav lagstiftaren att uttrycket under i huvudsak gemensam ledning förekommer på fler ställen i skattelagstiftningen sedan en längre tid och tolkningen av uttrycket bör vara klarlagd vid det här laget. Eftersom vad som utgör i huvudsak gemensam ledning varierar från fall till fall finns ingen uttömmande eller exakt definition av uttrycket. I bedömningen huruvida företag står under i huvudsak gemensam ledning ska det faktiska inflytandet beaktas och inte de formella förhållandena.⁸⁴ Av förarbetena framgår det dock inte vad som menas med att stå under i huvudsak gemensam ledning rent konkret mer än att vägledning kan hämtas från tidigare praxis och andra bestämmelser i skattelagstiftningen.

⁸³ Skatteverkets ställningstagande, *Några frågor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna gällande väsentligt inflytande, undantaget från 10%-regeln och ventilen*, 2013-02-25, dnr 131-117306-13/111, p. 4.2.

⁸⁴ Prop. 2008/09:65, s. 48.

3.3 Huvudregeln

Huvudregeln i 24 kap. 10 b § IL ändrades år 2013 till att ha följande lydelse ”ett företag som ingår i en intressegemenskap får inte – om inte annat följer av 10 d eller 10 e § - dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen”.

Orsaken bakom ändringen var att det hade framkommit att skatteplanering med ränteavdrag vid bl.a. externa förvärv av andelar fortfarande genomfördes på samma vis som vid interna förvärv av andelar. Ändringen av huvudregeln hade således som ändamål att begränsa avdragsrätten på räntebärande interna lån i en intressegemenskap, oavsett vilken typ av transaktion som finansieras av lånet. Eftersom huvudregeln avser att träffa samtliga lån inom intressegemenskapen, oavsett vad syftet med lånet är, anser lagstiftaren att en uttömmande uppräkningslista av vilka lån som omfattas av bestämmelsen inte är nödvändig.⁸⁵ Lagstiftaren framhåller i förarbetena till lagstiftningen att det fanns en risk att utvidgningen av huvudregeln skulle omfatta fler situationer än vad som var avsikten. Av den anledningen ändrades även kompletteringsreglerna, kallade tioprocentsregeln och ventilen, för att anpassas till huvudregelns tillämpningsområde.⁸⁶

3.4 Tioprocentsregeln

3.4.1 Regeln

Tioprocentsregeln i 24 kap. 10 d § 1 st. IL utgör en av två kompletteringsregler till huvudregeln. Formuleringen av tioprocentsregeln står kvar sen år 2009. Tioprocentsregeln medger ränteavdrag trots att förutsättningarna i huvudregeln är uppfyllda om ”inkomsten som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst tio procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten”.

Anledningen till valet av denna typ av kompletteringsregel, som undantar en tillämpning av huvudregeln om ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas på en viss minsta nivå, var att lagstiftaren bedömde denna typ av lagregel förhållandevis lättillämplig. Remissinstanserna höll dock inte med i det avseendet. I förarbetena till 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler menade lagstiftaren att eftersom huvudregeln gällande ränteavdragsbegränsningar

⁸⁵ Prop. 2012/13:1, s. 237.

⁸⁶ Prop. 2012/13:1, s. 229.

enbart avser koncerninterna lånefinansierade förvärv av delägaraktier, bedöms det bakomliggande arbetet för att få tillämpa tioprocentsregeln inte vara onödigt komplicerat.⁸⁷

Författaren vill påpeka att det som är intressant i det här fallet är att tioprocentsregeln har behållit sin ursprungliga lydelse sedan år 2009, medan huvudregeln har utvidgats till att omfatta alla typer av koncerninterna lån och inte enbart vid förvärv av delägaraktier. Detta innebär att företag numera måste ta fram ytterligare bevisning än tidigare för att få tillämpa tioprocentsregeln och det kan därför ifrågasättas om detta arbete fortfarande kan anses vara relativt okomplicerat. Det kan därmed diskuteras om skälen till utformningen av tioprocentsregeln med kravet om en minsta beskattningsnivå fortfarande är giltiga.

3.4.2 Den som faktiskt har rätt till inkomsten

Tioprocentsregeln innehåller uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* och är ett villkor som ska uppfyllas för att regeln ska kunna tillämpas. Lagstiftaren framhåller att tolkningen av begreppet kan hämtas från det internationella begreppet *beneficial owner* och att de båda begreppen kan anses motsvara varandra. Detta trots att det är omtvistat huruvida en generell tolkning av begreppet *beneficial owner* egentligen finns. Lagstiftaren understryker att innebörden av den som faktiskt har rätt till inkomsten är den ägare av inkomsten som inte bara har en formell rätt till inkomsten, utan även är den rättmätiga ägaren som drar nytta av de ekonomiska fördelar som inkomsten medför. Motivet till att denna typ av formulering används är för att undvika slussning av inkomsten via högskatteländer i syfte att tillämpa tioprocentsregeln.⁸⁸

På grund av att formuleringen av tioprocentsregeln är oförändrad sedan år 2009, har inte någon vidare utveckling skett av uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* i förarbetena till 2013 års lag.⁸⁹ Eftersom det saknas en klar definition av begreppet *beneficial owner* leder detta till problem gällande tolkning av uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten*. Skatteverket framhåller i sitt ställningstagande att det är nödvändigt att tillämpa en än-

⁸⁷ Prop. 2008/09:65, s. 58.

⁸⁸ Prop. 2008/09:65, s. 61.

⁸⁹ Prop. 2012/13:1, s. 254.

damålsinriktad tolkning med stöd i vad bestämmelsen har för syfte, det vill säga att motverka kringgåenden av tioprocentsregeln.⁹⁰

Det är författarens åsikt att en tillämpning av en ändamålsinriktad tolkning är beroende av bedömningen av de specifika omständigheterna i det specifika fallet, vilket innebär att uttrycket den som faktiskt har rätt till inkomsten kan ha olika betydelser i olika fall. Att en klar och tydlig definition av begreppet saknas kan därmed leda till tillämpningsproblem av tioprocentsregeln. På grund av att tolkningen av uttrycket avgör huruvida tioprocentsregeln kan tillämpas eller inte i ett specifikt fall kan det bli problematiskt för bolag att förutse när regeln egentligen är tillämplig.

3.4.3 Om företaget bara skulle ha haft den inkomsten

Uttrycket *om företaget bara skulle ha haft den inkomsten* i tioprocentsregeln innebär att för att avgöra om inkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattas med minst tio procent, ska ett hypotetiskt test utföras. I bedömningen ska inte överskott eller underskott från normal drift eller till normalt avdragsgilla utgifter hos det företag som tar emot räntan beaktas. Vidare innebär det hypotetiska testet att tioprocentsregeln inte heller är tillämplig i det fall ränteutgiftens motsvarande inkomst kan neutraliseras med hjälp av ett grundavdrag, fribe-
lopp eller liknande avdrag. Det hypotetiska testet innebär att räntemottagaren ska behandlas som om räntemottagaren enbart hade den inkomsten som motsvarar ränteutgiften för att avgöra om lägsta beskattning uppgår till minst tio procent. Detta betyder att i det fall inkomsten som motsvarar ränteutgiften exempelvis behandlas som en skattefri utdelning i det andra landet, är tioprocentsregeln inte tillämplig. För att klargöra att i de fall när en ränteinkomst betraktas som något annat i ett annat land, t.ex. en skattefri utdelning, även omfattas av uttrycket om företaget bara skulle ha haft den inkomsten innehåller uttrycket begreppet *inkomst* istället för *ränteinkomst*.⁹¹

3.4.4 Företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt

En kompletterande regel till tioprocentsregeln infördes i 24 kap. 10 d § 2 st. IL år 2013 i syfte att medge avdrag för företag inom en intressegemenskap som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller som beskattas på likartat sätt. Skälet till införandet av denna komplette-

⁹⁰ Skatteverkets ställningstagande, *Avdragsrätt för räntor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a – 10 f §§ IL i fall där räntor slussas genom ett eller flera svenska företag till ”det företag som faktiskt har rätt till inkomsten” och som inte beskattas eller beskattas under 10 % för inkomsten*, 2013-01-22, dnr 131-8239-13/111, p. 4.

⁹¹ Prop. 2008/09:65, s. 59-60.

ringsregel är att beskattning av avkastningsskatt inte alltid motsvarar tio procent utifrån enbart en viss ränteinkomst. Detta eftersom avkastningsskatten beräknas på värdet av företaget tillgångar, däribland även avkastning i form av ränta.⁹² Det är författarens uppfattning att av den anledningen träffar inte tioprocentsregeln alltid företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt. Således är denna kompletteringsregel till tioprocentsregeln ett sätt att utvidga tioprocentsregelns tillämpningsområde till att även omfatta situationer som hänför sig till företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt.

3.5 Undantaget från tioprocentsregeln

3.5.1 Regeln

År 2013 infördes även en undantagsregel från tioprocentsregeln i 24 kap. 10 d § 3 st. IL som begränsar ränteavdrag trots att förutsättningarna i tioprocentsregeln är uppfyllda. Undantagsregeln lyder ”om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet har uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån får dock ränteutgiften inte dras av enligt första eller andra stycket”. Av regelns formulering som hänvisar till andra stycket följer att regeln även är tillämplig på företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt i enlighet med 24 kap. 10 d § 2 st. IL.

Regeln tillkom med bakgrund i att Skatteverket i sina kartläggningar efter införandet av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler hade uppmärksammat att tioprocentsregeln utnyttjades i syfte att skatteplanera med ränteavdrag. Koncerner placerade interna fordringar genom att överföra lånen från ett koncernbolag i ett lågskatteland till ett koncernbolag beläget i ett land med tio procent i inkomstbeskattning. Detta på grund av att tioprocentsregeln skulle bli tillämplig och ränteavdrag skulle medges i Sverige. Skatteverket menade att förfarandet med att placera fordringar inom koncernen vidtogs uteslutande på grund av att uppnå skattemässiga fördelar.⁹³ Av den anledningen såg lagstiftaren ett behov att införa en regel som har som avsikt att undanta en tillämpning av tioprocentsregeln i situationer där skuldförhållandet huvudsakligen har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.⁹⁴

⁹² Prop. 2012/13:1, s. 241.

⁹³ Prop. 2012/13:1, s. 233.

⁹⁴ Prop. 2012/13:1, s. 251.

Den omvända ventilen från 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler togs bort i samband med att undantagsregeln från tioprocentsregeln infördes, då den nya undantagsregeln bedömdes träffa de situationer som den omvända ventilen avsåg att träffa.⁹⁵ Undantagsregeln från tioprocentsregeln som infördes år 2013 innebär inte en omvänd bevisbörda som den omvända ventilen innebar. Undantagsregeln innebär istället att det är företaget som har bevisbördan att visa att det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet har uppkommit inte är på grund av skatteskäl. Den omvända ventilen slopades för att ge företag möjligheten att göra ett så kallat öppet yrkande om avdraget och skuldförhållandet i inkomstdeklarationen i det fall det råder osäkerhet kring huruvida avdragsrätt föreligger i en viss situation.⁹⁶

3.5.2 Huvudsaklig

Begreppet *huvudsaklig* inkluderades i undantagsregeln från tioprocentsregeln för att i de av Skatteverket identifierade koncerninterna transaktionerna hade skuldförhållandet mellan koncernbolagen uppstått nästan uteslutande på grund av skattemässiga skäl. Det framgår av förarbetena till 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler att begreppet huvudsaklig innebär 75 procent eller mer i praktiken enligt inkomstskattelagstiftningen. Lagstiftaren såg därmed ett behov att lägga till begreppet huvudsaklig i bestämmelsen för att höja kravet till varför ett skuldförhållande har uppkommit inom en intressegemenskap.⁹⁷ Vidare vägledning ges inte i hur begreppet huvudsaklig ska tolkas i sammanhanget.

3.5.3 Väsentlig skatteförmån

Undantagsregeln från tioprocentsregeln innehåller även uttrycket *väsentlig skatteförmån*. Gällande innebörden av väsentlig skatteförmån anför lagstiftaren att skatteförmånen inte ska vara av mindre belopp för att räknas som en väsentlig skatteförmån. I bedömningen kan det vägas in huruvida transaktionen som medför skatteförmånen även medför skatteförmåner vid flera beskattningsår.⁹⁸ Några andra tydligare beloppsgränser anges inte.

⁹⁵ Prop. 2012/13:1, s. 252.

⁹⁶ Prop. 2012/13:1, s. 250.

⁹⁷ Prop. 2012/13:1, s. 251.

⁹⁸ Prop. 2012/13:1, s. 252.

3.6 Ventilen

3.6.1 Regeln

Den andra kompletteringsregeln till huvudregeln, ventilen i 24 kap. 10 e § 1 st. II, stadgar att ränteutgifter ska dras av trots att förutsättningarna i huvudregeln är uppfyllda, i de fall tioprocentregeln inte är tillämplig, om ”det skuldförhållande som ligger till grund för ränteutgiften är huvudsakligen affärsmässigt motiverat”.

Huvudregeln som begränsar avdragsrätten utvidgades år 2013 till att omfatta alla lån och inte bara de lån som relaterar till förvärv av delägaraktier. Av den anledningen ändrades även ventilen i samband med ändringen av lagstiftningen till att omfatta alla typer av lån inom en intressegemenskap. Det ska observeras att begreppet *skuld* från 2009 års formulering av ventilen har ändrats till begreppet *skuldförhållande*. Detta för att tydliggöra att bedömningen av huruvida skulden är affärsmässigt motiverad ska göras med beaktande av samtliga relevanta omständigheter och från både borgenären och gäldenärens perspektiv.⁹⁹

3.6.2 Ventilens geografiska inskränkning

Av 24 kap. 10 e § 1 st. II framgår det att ventilen är tillämplig förutsatt att det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten som motsvarar ränteutgiften är hemmahörande i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i en stat som Sverige har ingått skatteavtal med. Denna geografiska inskränkning infördes år 2013 för att begränsa ventilens tillämpningsområde ytterligare till att inte omfatta koncernbolags ränteutbetalningar till vissa lågskatteländer.¹⁰⁰

3.6.3 Huvudsakligen

Även ventilen innehåller begreppet *huvudsakligen*. Det har framhållits av lagstiftaren att huvudsakligen innebär ungefär 75 procent eller mer i inkomstskattelagen, därmed även i tillämpningen av ventilen. Anledningen till att det kvantifierade begreppet huvudsakligen inkluderades i ventilen var för att markera att om andra skäl föreligger, så som skattemässiga skäl parallellt med de affärsmässiga motiven, ska de skattemässiga skälen utgöra den minsta delen av skälen att skuldförhållandet har uppstått.¹⁰¹ För att ventilen ska bli tillämplig krävs det således att en transaktion har vidtagits med minst 75 procent affärsmässiga skäl. Att res-

⁹⁹ Prop. 2012/13:1, s. 256.

¹⁰⁰ Prop. 2012/13:1, s. 264.

¹⁰¹ Prop. 2008/09:65, s. 68.

terande del utgör skattemässiga skäl för att vidta transaktionen utgör inget hinder för att ventilen ska bli tillämplig, så länge minst 75 procent av skälen är affärsmässiga.

Även om begreppet huvudsakligen har en klart definierad innebörd inom inkomstskattelagstiftningen, har det ifrågasatts om begreppet är lämpligt att använda i ventilen av remissinstanserna. Detta för att remissinstanserna anser att kravet som begreppet i sammanhanget medför kan vara oproportionerligt högt. Lagstiftaren menar att ventilen ska tillämpas restriktivt och enbart i vissa undantagsfall i de få fall tioprocentregeln inte är tillämplig, därmed är ett högt krav på affärsmässighet berättigat.¹⁰² Författaren anser att ett krav i en lagregel som är oproportionerligt högt inte kan motiveras av att lagregeln är avsedd att användas restriktivt. Detta för att oproportionaliteten kvarstår oavsett om regeln tillämpas i få situationer eller fler situationer.

3.6.4 Affärsmässigt motiverat

Ventilen innehåller även uttrycket *affärsmässigt motiverat*. Det framhålls i förarbetena till 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler att affärsmässigt motiverat innebär att transaktionen i fråga ska göras med grund i sunda företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden, utöver eventuella skattemässiga effekter som kan uppnås med transaktionen.¹⁰³ Exempelvis kan affärsmässigt motiverat innebära att koncernen bedriver reell ekonomisk verksamhet i den stat där räntemottagaren är etablerad. Vidare kan affärsmässigt motiverat innebära att koncernens ränteutgifter inte är särskilt stora jämfört med de utbetalningar som görs i samband med lån till företag i andra stater med högre beskattning. I det fall omständigheter så som nyligen nämnda är för handen, kan ventilen bli tillämplig. Däremot om räntemottagaren varken beskattas för ränta eller utdelning eller det är möjligt att neutralisera beskattningen genom att den erhållna räntan vidareutdelas med rätt till avdrag, kan transaktionen inte anses vara affärsmässigt motiverad. Inte heller är transaktionen affärsmässigt motiverad i det fall en förmånlig skattesituation uppstår på grund av att företaget har använt olika former av hybridinstrument eller hybridföretag.¹⁰⁴ Kritik har framförts av remissinstanserna att uttrycket affärsmässigt motiverat är otydligt och det är oklart hur det ska tolkas. Lagstiftaren framhåller att förutsebara och lättillämpade regler är att föredra. Lagstiftaren menar dock att uttrycket affärsmässigt motiverat återfinns i andra delar av skattelagstiftningen. Ef-

¹⁰² Prop. 2008/09:65, s. 68.

¹⁰³ Prop. 2008/09:65, s. 68.

¹⁰⁴ Prop. 2012/13:1, s. 257.

tersom 2013 års ränteavdragsregler har utvidgats till att omfatta alla typer av lån, leder uttrycket till att flera situationer omfattas av ventilen.¹⁰⁵

Författaren observerar att uttrycket affärsmässigt motiverat därmed utgör en säkerhetsventil för bolag som driver affärsmässig verksamhet och leder till att dessa typer av bolag kan medges avdrag för ränta trots föreliggande ränteavdragsbegränsningsregler. Att reell ekonomisk verksamhet är inkluderad i begreppet förefaller som självklart för författaren. Det är vilka andra situationer utöver när företag bedriver reell ekonomisk verksamhet som kan anses utgöra affärsmässigt motiverat som är intressant och av betydelse att tydliggöra för att företag ska veta när ventilen är tillämplig.

3.6.5 Affärsmässigt motiverat förvärv av delägarrätter

Det föreskrivs i 24 kap. 10 e § 2 st. IL att om en skuld avser ett förvärv av en delägarrätt är ventilen endast tillämplig om även förvärvet, utöver skulden, är huvudsakligen affärsmässigt motiverat. Vidare följer det av lagrummet att om skulden har ersatt en tillfällig skuld, som avser ett förvärv av en delägarrätt, till ett företag utanför intressegemenskapen ska även den förstnämnda skulden bedömas avse förvärvet av delägarrätten. Denna bestämmelse infördes för att undvika möjligheten att genom att använda ett tillfälligt externt lån, omvandla ett förvärslån till ett vanligt internt lån.¹⁰⁶

3.6.6 Möjlighet till finansiering genom kapitaltillskott istället för lån

I tredje stycket i 24 kap. 10 e § IL infördes en bestämmelse år 2013 som stadgar att vid bedömningen av huruvida ett skuldförhållande är affärsmässigt motiverat enligt ventilen, ska det särskilt tas i beaktning om finansieringen hade kunnat ske genom kapitaltillskott från det företag som har en fordran eller från ett företag som har ett väsentligt inflytande i det låntagande företaget. Orsaken till varför denna omständighet särskilt ska beaktas är att vanligtvis handlar det inte om ett affärsmässigt motiverat lån om långivaren har erhållit ett kapitaltillskott för att kunna lämna ett lån eller om långivaren överflyttar sin fordran till ett annat koncernbolag. Detta på grund av att det koncernbolag som har gett kapitaltillskottet till långivaren likväl kunde ha gett tillskottet till låntagaren, eller att långivaren kunde ha gett ett tillskott istället för ett lån.¹⁰⁷ I förarbetena understryks det även att andra omständigheter

¹⁰⁵ Prop. 2012/13:1, s. 256.

¹⁰⁶ Prop. 2012/13:1, s. 265.

¹⁰⁷ Prop. 2012/13:1, s. 261.

ska tas i beaktning vid bedömningen av huruvida en skuld är affärsmässig eller inte, utöver möjligheten att kunna ge kapitaltillskott, exempelvis möjligheten att lämna utdelning.¹⁰⁸

3.7 Back-to-back lån

Lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar innehåller även bestämmelser som reglerar vissa externa lån och infördes i syfte att hindra kringgåenden av huvudregeln i de fall en extern långivare är inblandad vid ett andelsförvärv inom en intressegemenskap.¹⁰⁹ 24 kap. 10 c § IL begränsar rätten till ränteavdrag på så kallade *back-to-back lån*. Ett back-to-back lån uppstår om ett företag i en intressegemenskap har en skuld hos en extern långivare, samtidigt som samma eller ett annat företag i intressegemenskapen har en fordran på den externa långivaren. 24 kap. 10 c § IL begränsar avdragsrätten på back-to-back lån i det fall intressegemenskapens skuld kan anses ha samband med intressegemenskapens fordran och skulden avser andelsförvärv.¹¹⁰ I 24 kap. 10 f § IL finns kompletteringsregler som motsvarar ventilen som kan medge avdrag för back-to-back lån trots att förutsättningarna i huvudregeln är uppfyllda.

3.8 Avslutande kommentarer

De förändringar som lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar genomgick år 2013 resulterade i att reglerna fick ett bredare tillämpningsområde än 2009 års regelverk. Reformen av reglerna innebar att vissa bestämmelser i lagstiftningen omformulerades för att utvidga lagens omfattning i syfte att uppnå ränteavdragsbegränsningsreglernas ändamål.

Flera berörda remissinstanser påpekade i såväl propositionen till 2009 års lag som i propositionen till 2013 års lag att flera uttryck och begrepp i lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar framstod som vaga, otydliga och saknade klara definitioner. Lagstiftaren svarade att många av dessa uttryck och begrepp redan återfinns i skattelagstiftningen och därmed inte borde orsaka tillämpningsproblem. Författaren anser att uttryck och begrepp måste sättas in i sitt sammanhang för att kunna framstå som tydliga, således är det svårt att hämta vägledning i tolkningen av uttryck och begrepp från andra sammanhang. Vidare förklarade lagstiftaren att rättspraxis med tiden skulle ge vägledning i tolkningen av dessa uttryck och begrepp. Det är författarens uppfattning att det tar tid för rättspraxis att

¹⁰⁸ Prop. 2012/13:1, s. 262.

¹⁰⁹ Prop. 2012/13:1, s. 266.

¹¹⁰ Prop. 2012/13:1, s. 266.

bildas. Därmed är vägledning genom praxis begränsad eftersom nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler från 2013 är förhållandevis nya. Innan praxis har hunnits bildas blir det således problematiskt att tolka dessa uttryck och begrepp.

Lagstiftaren har tydliggjort innebörden vissa uttryck och begrepp genom att ange exempel, dessa exempel har dock inte varit uttömmande. Detta har resulterat i att en specifik situation har klargjorts som kan innefattas av begreppet, men övriga situationer som lika väl kan falla under begreppets tillämpningsområde har lämnats utan något klargörande. En uttömmande exemplifiering av under vilka omständigheter ett begrepp i en lagregel är tillämplig begränsar visserligen regelns tillämpningsområde, då det kan leda till att färre situationer omfattas. Däremot tillhandahåller en uttömmande exemplifiering tydligare anvisningar gällande när en lag är tillämplig.

Det har framgått av förarbetena till nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler att lagstiftaren anser att förutsebara och lättillämpade regler är att föredra. Ändock anser författaren att det förefaller som att flera uttryck och begrepp i regelverket kan orsaka tillämpningsproblem. Detta på grund av att de utgör subjektiva bedömningsgrunder som lämnar utrymme för tolkning. Författaren anser att svårtillämpade regler inte kan anses vara förutsebara.

4 Uppföljning av 2013 års svenska ränteavdragsbegränsningsregler

4.1 Inledning

Efter att de första ränteavdragsbegränsningsreglerna infördes år 2009 fick Skatteverket i uppdrag av lagstiftaren att fortsätta kartlägga skatteplaneringsförfaranden med ränteavdrag och följa upp 2009 års regler för att säkerställa att ändamålet med lagstiftningen uppfylldes. Efter att nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler infördes år 2013 såg lagstiftaren ett fortsatt behov av att följa upp reglerna och kartlägga skatteplaneringsförfaranden med ränteavdrag.¹¹¹ Skatteverket utgav en promemoria med en kartläggning år 2014¹¹² och en promemoria med kartläggning år 2015¹¹³. Resultaten av dessa kartläggningar presenteras i detta kapitel för att påvisa nuvarande ränteavdragsbegränsningsreglers resultat fram till år 2015 i Sverige.

4.2 Skatteverkets kartläggningar från år 2014 och 2015

Skatteverkets senaste kartläggning från början av år 2015 har visat att interna lån har minskat sedan 2013 års regelverk avseende ränteavdragsbegränsningar trädde i kraft. Skatteverket anser att detta tyder på att reglerna har haft någon slags effekt. Däremot har externa lån från oberoende finansiella institutioner ökat i ungefär samma omfattning. I samband med detta har även skatteplanering med hjälp av externa räntor vid företagsförvärv ökat.¹¹⁴ Det har inte kunnat bekräftas huruvida och i vilken utsträckning de interna lånen har omvandlats till externa lån.¹¹⁵ Emellertid framhåller Skatteverket att det än är för tidigt att dra några slutsatser kring i vilken omfattning ränteavdragsbegränsningsreglerna från 2013 har haft effekt mot skatteplaneringen med interna lån, då det dessutom inte har hunnit bildas praxis på rättsområdet än.¹¹⁶ Författarens uppfattning är därmed att detta kan betyda att skattepla-

¹¹¹ Prop. 2012/13:1, s. 271.

¹¹² Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2014-01-20, dnr 131 756251-13/113.

¹¹³ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113.

¹¹⁴ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 15(34).

¹¹⁵ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 33(34).

¹¹⁶ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 32(34).

nering med interna lån fortfarande förekommer, om än inte i lika stor omfattning som innan lagstiftningen på området reformerades år 2013.

Skatteverket har i sina kartläggningar från både 2014 och 2015 kommit fram till att externa lån i vanliga fall oftast inte upptas i syfte att skatteplanera med hjälp av ränteavdrag. Detta eftersom motparten i form av en utomstående finansiell institution inte är en del av intressegemenskapen och på så vis inte delar samma ekonomiska intresse som koncernen i fråga. Emellertid menar Skatteverket att detta inte är fallet när det rör sig om så kallade *debt-push-down* strukturer. Debt-push-down strukturer innebär att etablering av särskilda lånestrukturer sker vid andelsförvärv med hjälp av nedtryckning av skulder som leder till att räntebetalningar på både banklån och ägarlån kan avlägsna vinster från den förvärvade koncernen.¹¹⁷ Ränteutgifter reducerar därmed skatteunderlaget hos bolag som förvärvas i lånestrukturer med debt-push-down strukturer. På så vis sker skatteplanering med externa räntor vid företagsförvärv. Detta medför ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen då det leder till urholkning av bolagsskattebasen med betydande summor.¹¹⁸

En vidare konsekvens av att externa lån har ökat är att den totala upplåningen i Sverige fortfarande ligger på en hög nivå. Detta innebär att även skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader för svenska aktiebolag, det så kallade negativa räntenettet¹¹⁹, fortfarande ligger på en hög nivå trots minskningen av de interna lånen.¹²⁰ Således anser Skatteverket att det är nödvändigt med ett regelverk kring ränteavdragsbegränsningar som även omfattar räntor vid externa lån för att motverka en total hög upplåning i Sverige.¹²¹ Av vad som har framkommit av Skatteverkets senaste kartläggningar håller författaren med Skatteverket. Även författaren anser att det är nödvändigt att den befintliga lagstiftningens tillämpningsområde avseende ränteavdragsbegränsningar utvidgas till att omfatta andra externa lån än enbart back-to-back lån. Författaren menar att det är nödvändigt att även ex-

¹¹⁷ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2014-01-20, dnr 131 756251-13/113, s. 10(32).

¹¹⁸ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 14(34).

¹¹⁹ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 3(34).

¹²⁰ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 15(34).

¹²¹ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 33(34).

terna lån omfattas av lagstiftningen för att uppnå ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna att skydda den svenska bolagsskattebasen från erosion.

Skatteverket har även identifierat andra möjliga skatteplaneringssituationer än vid företagsförvärv som involverar externa lån, dock bedöms dessa inte utgöra något omfattande hot mot den svenska bolagsskattebasen i dagsläget. Den första situationen avser externa lån som finansierar interna förvärv av andelar genom att ränteavdrag medges för ett externt lån som tas i Sverige. Lånet överförs sedan som köpeskilling till ett koncernbolag i ett annat land som inte har rätt till ränteavdrag men är i behov av ett externt lån. Den andra situationen avser externa lån som medför dubbla avdrag, ett avdrag i Sverige och ett avdrag i ett annat land, med hjälp av företagshybrider.¹²² Det är författarens åsikt att även om de andra möjliga skatteplaneringssituationerna än vid företagsförvärv som Skatteverket har identifierat inte utgör ett allvarligt hot i dagsläget, bör likväl dessa beaktas och inkluderas i lagstiftningens tillämpningsområde. Detta för att fånga upp dessa situationer i ett tidigt stadium och undvika ytterligare lagstiftningsprocesser i framtiden.

I Skatteverkets kartläggning från 2015 framgår det vidare att bolag har riktat frågor angående 2013 års ränteavdragsbegränsningsreglers tillämplighet till både Skatteverket och Skatterättsnämnden. Detta indikerar att företagen upplever att regelverket är svårtillämpat.¹²³ Skatteverket anger några situationer som har visat orsaka problem i tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Begreppet *skuld* ändrades till begreppet *skuldförhållande* i ventilationen i 24 kap. 10 e § 1 st. II. Även undantagsregeln från tioprocentregeln år 2013 i 24 kap. 10 d § 3 st. II innehåller begreppet *skuldförhållande*. Detta har lett till att bedömningen av huruvida ett skuldförhållande föreligger mellan parter inom en intressegemenskap vid ägarstrukturer med många delägare är mer komplicerad.¹²⁴ Definitionen av intressegemenskap i 24 kap. 10 a § II innehöll tidigare uttrycket *bestämmande inflytande* som har ändrats till *väsentligt inflytande*. Denna ändring har lett till att det uppstår oklarheter vid bedömningen av huruvida långgivare och låntagare ingår i samma intressegemenskap när det handlar om risk-

¹²² Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 14(34).

¹²³ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 34(34).

¹²⁴ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 34(34).

kapitalförvärv.¹²⁵ Uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* som återfinns i tioprocentregeln i 24 kap. 10 d § 1 st. IL medför en svår bedömning av vem som faktiskt har rätt till inkomsten vid komplexa finansieringsstrukturer. Ett exempel på en sådan struktur är när t.ex. långgivaren själv inte är lågbeskattad men långgivaren tar ett lån från ett annat lågbeskattat bolag. Komplexa finansieringsstrukturer kan vara en konsekvens av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler, då företag med hjälp av komplexa finansieringsstrukturer försöker tillämpa tioprocentregeln för att ränteavdrag ska medges.¹²⁶ Författaren observerar att de angivna situationerna inte är någon uttömmande uppräkningslista på samtliga situationer som har uppstått i samband med tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Detta kan betyda att företag upplever att många andra formuleringar i lagstiftningen vållar tillämplighetsproblem bortsett från de av Skatteverket angivna situationer i kartläggningen.

4.3 Avslutande kommentarer

Skatteverkets kartläggningar har visat att upptagningen av interna lån har minskat, vilket tyder på att 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler har fångat upp fler möjliga skatteplaneringssituationer än med sin tidigare lydelse från år 2009. Emellertid finns det fortfarande en möjlighet att skatteplanera med ränteavdrag vid förvärv av delägaraktier, dock med hjälp av externa lån istället för koncerninterna lån. Detta beror på att nuvarande lagstiftnings tillämpningsområde inte omfattar skulder som uppstår vid externa lån, bortsett från back-to-back lån, vilket leder till att förutsättningar för skatteplanering skapas.

I och med att upptagningen av externa lån har ökat samtidigt som upptagningen av interna lån har minskat är resultatet att den totala upplåningen i Sverige fortfarande är hög. Oavsett om skatteplanering med ränteavdrag företas genom finansiering med interna eller externa lån leder det till att beskattningsunderlaget minskas. Även om interna räntesnurror verkar ha minskat i och med att de interna lånen har reducerats, är problemet med urholkning av den svenska bolagsskattebasen således kvarstående. Skatteplanering med hjälp av externa räntor vid även andra situationer än vid företagsförvärv förekommer. Även om dessa inte bedöms utgöra något större hot mot den svenska bolagsskattebasen i dagsläget finns det ändå risk för att dessa förfaranden ökar i framtiden.

¹²⁵ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 33(34).

¹²⁶ Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113, s. 32(34).

Samtidigt som det förefaller att förändringarna av regelverket har lett till att fler skatteplaneringssituationer med interna lån förhindras, orsakar dessa förändringar tillsammans med tidigare kvarstående formuleringar av bestämmelserna tolkningssvårigheter. Detta eftersom reglerna innehåller otydliga, vaga och svårdefinierade begrepp. Av Skatteverkets kartläggning från 2015 har det framgått att företag har riktat frågor till både Skatteverket och Skatterättsnämnden angående hur reglerna ska tillämpas. Författaren anser att detta tyder på att ränteavdragsbegränsningsreglerna medför tillämplighetsproblem i praktiken.

Det har framgått att ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna är att motverka skatteplanering med ränteavdrag för att skydda den svenska bolagsskattebasen från erodering, samtidigt som bolags normala affärsverksamhet inte förhindras eller onödigt försvåras. Enligt författarens mening är inte den svenska bolagsskattebasen skyddad eftersom skatteplanering med ränteavdrag fortfarande förekommer. Vidare menar författaren att svårtillämpade regler på rättsområdet leder det till att företag är osäkra på när de kan tillämpa reglerna. På så vis försvåras företags normala affärsverksamhet mer än nödvändigt. Författaren anser därmed att det kan ifrågasättas huruvida lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar verkligen uppfyller sitt ändamål.

5 Nederländska ränteavdragsbegränsningsregler

5.1 Inledning

När Skatteverket utarbetade sitt förslag till 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige hämtades inspiration från de motsvarande nederländska reglerna på rättsområdet i fråga. Detta eftersom de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna bedömdes kunna träffa just de koncerninterna transaktioner som Skatteverket hade identifierat.¹²⁷ I detta kapitel framställs de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i sin helhet för att läsaren ska bilda förståelse kring regelverket.

5.2 Översikt

Inom nederländsk skatterätt gäller att samtliga uppkomna utgifter är avdragsgilla för bolag, om de är baserade på sunda affärsmässiga motiv (sound business motives).¹²⁸ I nederländsk skatterätt föreligger en princip utvecklad i rättspraxis som innebär att inkomster och utgifter i skattehänseende ska vara i linje med en sund affärsmässig verksamhet. Konceptet kring sund affärsmässig verksamhet innebär att inkomster och utgifter ska överensstämma med internationellt accepterade redovisningsprinciper.¹²⁹ Det åligger företaget i fråga att styrka sina affärsmässiga motiv. I nederländsk rättspraxis har det fastställts att i det fall en utgift är oproportionell i förhållande till fördelen som utgiften har medfört för företaget i den utsträckning att företaget skäligen inte skulle ha ådragit sig utgiften i annat fall, är utgiften inte avdragsgill då den inte överensstämmer med företagets affärsmässiga verksamhet.¹³⁰

Eftersom samtliga utgifter är avdragsgilla för bolag gäller allmänt även att räntebetalningar på lån är fullt avdragsgilla som normala utgifter för den affärsmässiga verksamheten. Rätten till ränteavdrag är dock begränsad i vissa situationer genom principer uppkomna i rättspraxis samt stadgade lagregler i den nederländska bolagsskattelagstiftningen.¹³¹

¹²⁷ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 47.

¹²⁸ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 37.

¹²⁹ van der Stok, E., *New tendencies in tax treatment of cross-border interest of corporations - Netherlands*, IBFD, s. 508.

¹³⁰ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 37.

¹³¹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 39.

Det finns så kallade specifika regler reglerade i lag som särskilt avser att motverka skatteplaneringssituationer med ränteavdrag genom att begränsa den generella avdragsrätten på koncerninterna lån. De specifika ränteavdragsbegränsningsreglerna utgör undantagsregler från den generella avdragsrätten. Reglerna består av en huvudregel med efterföljande undantagsregler och är avsedda att träffa just koncerninterna lån.¹³² Dessa specifika ränteavdragsbegränsningsregler har funnits inom nederländsk bolagsskatterätt sedan år 1997.¹³³ Vidare har Nederländerna även ränteavdragsbegränsningsregler som är tillämpliga på situationer som innefattar överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv (excessive debt financing of the acquisition of participations).¹³⁴ Ytterligare finns det generella regler som syftar till att motverka skatteflykt som även omfattar skatteplaneringssituationer med ränteavdrag i vissa situationer. De generella reglerna utgörs av den så kallade *fraus legis* - doktrinen som har utvecklats i rättspraxis, samt den så kallade *richtige heffing* – regeln som är stadgad i lag.¹³⁵

5.3 Specifika ränteavdragsbegränsningsregler

5.3.1 Närstående

De specifika ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på närstående företag (related company). Med begreppet *närstående* i bestämmelserna gällande begränsningar i avdragsrätten för räntor menas både fysiska och juridiska personer. Ett bolag anses närstående till ett annat bolag ifall ett ut av bolagen innehar minst 33,33 procent av kapitalet i det andra bolaget. Båda bolagen är även närstående när de båda bolagen är en del av en skattemässig enhet (fiscal unity).¹³⁶ En skattemässig enhet enligt nederländsk skatterätt är när ett moderbolag tillsammans med sina dotterbolag väljer att beskattas som en enhet. Dotterbolagens verksamhet, tillgångar och skulder allokteras i sådant fall till moderbolaget. Dotterbolagen är dock fortfarande skattskyldiga till bolagsskatt i det fall koncernen i fråga väljer att beskattas som en skattemässig enhet.¹³⁷

¹³² Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 8.

¹³³ Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113, s. 36.

¹³⁴ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 41.

¹³⁵ Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 2.

¹³⁶ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

¹³⁷ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 114.

5.3.2 Huvudregel

Den specifika huvudregeln gällande ränteavdragsbegränsningar i Nederländerna föreskriver att ränteavdrag ska begränsas på lån som, direkt eller indirekt, har beviljats från närstående företag eller närstående fysisk person som är skattesubjekt i Nederländerna och lånet relaterar till någon av följande transaktioner:

- en vinstutdelning eller återbetalning av kapital till ett närstående bolag eller en närstående fysisk person;
- ett kapitaltillskott till ett närstående bolag, inklusive situationer där moderbolag ger ett kapitaltillskott till ett dotterbolag som i sin tur använder lånet till att bevilja ytterligare lån till ett annat dotterbolag till moderbolaget, förutsatt att moderbolaget har hemvist i Nederländerna; eller
- ett förvärv eller utökning av andelar i ett bolag som blir ett närstående bolag efter förvärvet eller utökningen, inklusive situationer där andelar i inhemska bolag överförs inom koncernen i utbyte mot en skuld.¹³⁸

Enligt författarens uppfattning utgör dessa situationer en uttömmande uppräkningslista på transaktioner som omfattas av lagregeln. Således begränsas avdragsrätten inte på de lån som relaterar till transaktioner som inte anges i lagtexten, då dessa faller utanför lagens tillämpningsområde.

5.3.3 Kompletteringsregler

Det finns undantagsregler från huvudregeln som kan bevilja ränteavdrag trots att förutsättningarna i huvudregeln är uppfyllda, om det företag som betalar räntan kan bevisa att:

- lånet och transaktionen lånet används till, huvudsakligen är baserade på sunda affärsmässiga skäl (sound business reasons); eller
- räntan är föremål för tillräcklig beskattning hos räntemottagaren, vilket är fallet om inkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattas med minst tio procent beräknad enligt nederländska skatteregler. Räntemottagaren ska dock inte ha rätt till avdrag

¹³⁸ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

för förluster från året innan lånet beviljades, inte heller ska lånet ha beviljats för att kunna kvittas mot framtida förluster.¹³⁹

Från och med den 1 januari 2008 finns även en regel som stadgar att om den nederländska skattemyndigheten kan påvisa att lånet inte är baserat på sunda affärsmässiga skäl, är räntan inte avdragsgill. Detta även om räntan beskattas med minst tio procent hos räntemottagaren.¹⁴⁰ Författaren observerar att regeln om att skattemyndigheten kan visa att lånet inte är baserat på sunda affärsmässiga skäl utgör en omvänd bevisbörda.

Enligt författarens uppfattning faller tolkningen av sunda affärsmässiga skäl tillbaka på principen i nederländsk skatterätt om att inkomster och utgifter ska överstämja med sund affärsmässig verksamhet. Principen är generell och omfattar alla inkomster och utgifter i ett skattehänseende. Av den anledningen torde tolkningen av definitionen av sunda affärsmässiga skäl i kompletteringsregeln i ränteavdragsbegränsningsreglerna kunna hämtas med stöd i den generella principen om sund affärsmässig verksamhet. Vidare vägledning i tolkning av definitionen bedömer författaren kan hämtas från rättspraxis. Detta eftersom praxis har stadgat att fördelen som en utgift medför ska vara proportionell till själva utgiften för att utgiften ska vara i linje med företagets affärsmässiga verksamhet. Enligt rättspraxis ska således en ränteutgift inte vara oproportionell i förhållande till den fördel utgiften medför för företaget för att anses vara baserad på sunda affärsmässiga skäl.

5.4 Överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv

5.4.1 Andelsundantagsregeln och tidigare underkapitaliseringsregler

Inom nederländsk bolagsskattelagstiftning finns det ett allmänt undantag från bolagsskatt som kallas andelsundantaget (participation exemption). Andelsundantaget undantar beskattning av utdelningar, andra vinstutdelningar, valutakursvinster eller förluster, samt kapitalvinster eller förluster som hänför sig till en så kallad kvalificerad andel (qualifying participation).¹⁴¹ Med en kvalificerad andel menas enligt lagtexten ett andelsinnehav på minst fem procent av det nominella kapitalet i ett bolag.¹⁴² Andelsundantagsregeln kan tillämpas

¹³⁹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

¹⁴⁰ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

¹⁴¹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 71.

¹⁴² Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 3.

på samtliga inhemska bolag med hemvist i Nederländerna och utländska bolag med ett fast driftställe i Nederländerna förutsatt att dessa bolag är skattesubjekt i Nederländerna.¹⁴³

Fram till den 1 januari 2013 hade Nederländerna underkapitaliseringsregler vilka begränsade ränteavdrag som hänförde sig till en överdriven skuld (excessive debt). Dessa regler var tillämpliga på närstående företag inom samma koncern. En överdriven skuld var för handen när relationen mellan lån och eget kapital översteg kvoten 3:1 och den överstigande delen uppgick till mer än 500 000 euro (EUR).¹⁴⁴ Under de dåvarande underkapitaliseringsreglerna fanns det möjlighet för multinationella koncerner att erodera den nederländska bolagsskattebasen. Detta genom att det nederländska bolaget agerade som det operativa bolaget i koncernen vid förvärv av andelar. På så vis kunde hela koncernen tillämpa regeln om andelsundantag och dra av för finansieringskostnader som uppkom i samband med förvärvet.¹⁴⁵ Av den anledningen slopades underkapitaliseringsreglerna och nya regler om överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv (excessive debt financing of the acquisition of participations) infördes den 1 januari 2013. Reglerna infördes för att begränsa avdragsrätten på räntebärande lån som används för att finansiera andelsförvärv som omfattas av andelsundantagsregeln för att avdrag ska medges.¹⁴⁶

5.4.2 Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv

Reglerna är främst avsedda att begränsa ränteavdrag på externa räntebärande lån som används för att finansiera andelsförvärv. Reglerna blir tillämpliga om inte andra regler redan begränsar avdragsrätten i dessa fall. Bestämmelserna relaterar därmed inte specifikt till att motverka skatteplaneringssituationer med ränteavdrag vidtagna av koncerner, då den specifika huvudregeln med tillhörande undantagsregler är ämnade för den uppgiften. Emellertid omfattar bestämmelserna räntor på koncerninterna lån.¹⁴⁷

¹⁴³ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 71.

¹⁴⁴ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 127-128.

¹⁴⁵ Louwinger, A., *New Dutch Rules on the Deductibility of Interest on Participations*, Tax Notes International, Volume 67:8, 2012-08-20, s. 761.

¹⁴⁶ Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 9.

¹⁴⁷ Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 9.

Reglerna blir tillämpliga när en skuld uppstår genom att förvärvspriset av andelarna i ett bolag överstiger det förvärvande bolagets egna kapital, en så kallad överdriven andelsskuld (excessive participation debt). I en sådan situation är den icke-avdragsgilla räntan den ränta som hänför sig till den överdrivna andelsskulden. Summan av den överstigande andelsröntan motsvarar räntan och utgifterna, multiplicerat med den delen som utgörs av den genomsnittliga andelsskulden, dividerat med de genomsnittliga tagna lånen i början och i slutet av budgetåret. Det ska understrykas att de första 750 000 EUR av räntan alltid är avdragsgill. Det är således först när räntan överstiger summan på 750 000 EUR som bestämmelserna gällande överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv blir tillämpliga.¹⁴⁸ Enligt författarens uppfattning begränsas inte avdragsrätten på en ränta om förvärvspriset understiger det egna kapitalet i det förvärvande bolaget. I sådant fall anses andelarna ha finansierats med enbart eget kapital.

För att undvika att hindra företag att expandera sin verksamhet, inkluderas förvärvspriset av en andel inte i bedömningen av summan av andelsskulden vid expansion av koncernens verksamhet. Detta förutsatt att expansionen ägde rum inom en viss period, den så kallade kvalificerade expansionen. Denna undantagsregel är inte tillämplig i vissa situationer som anses olämpliga, så som:

- avdrag av samma ränta två gånger;
- vissa hybridfinansieringsstrukturer som innefattar dubbla ränteavdrag utan tillräcklig beskattning; och
- när finansiering har skett på grund av ränteavdrag.

Endast i situationer som avser vissa hybridfinansieringsstrukturer som innefattar dubbla ränteavdrag utan tillräcklig beskattning, finns det i vissa fall möjlighet för den skattskyldige att lämna motbevis.¹⁴⁹ Om avdrag av samma ränta har skett två gånger eller om finansiering har skett på grund av ränteavdrag, finns således ingen möjlighet för den skattskyldige att lämna motbevis.

¹⁴⁸ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 41.

¹⁴⁹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 42.

5.5 Generella regler mot skatteflykt

Det finns två generella regelverk inom nederländsk bolagsskatterätt som har ändamålet att motverka skatteflykt. Eftersom regelverken är generella skatteflyktsregler syftar de inte specifikt till att träffa skatteplaneringssituationer med ränteavdrag. Den nederländska domstolen har dock fastställt att regelverken omfattar skatteplaneringssituationer med ränteavdrag. *Fraus legis* - doktrinen har utvecklats i nederländsk rättspraxis och *richtige heffing* är ett regelverk inkorporerat i lag. De båda regelverken motverkar inte skatteflykt genom att begränsa avdragsrätten likt de specifika ränteavdragsbegränsningsreglerna, utan fungerar snarare som en tolkningsmetod. Tolkningssmetoden innebär att det är syftet med lagen som är väsentligt vid tillämpningen av lagen, snarare än den bokstavliga formuleringen med lagen. Förutsättningarna för de båda regelverken är samma. *Fraus legis* eller *richtige heffing* är tillämplig när följande omständigheter är för handen:

- det dominerande motivet för att transaktionen har vidtagits är att undvika beskattning;
- det rör sig om ett konstlat upplägg; och
- skatteeffekterna av transaktionen skulle stå i strid med ändamålet med skattelagstiftningen.¹⁵⁰

Både *fraus legis*-doktrinen och *richtige heffing*-regelverket tillämpas enbart i sista hand efter att andra tolkningsmetoder har tillämpats på situationen, utan att dessa tolkningsmetoder har resulterat i ett utfall som är i enlighet med lagens ändamål. Eftersom de generella reglerna tillämpas i sista hand har det resulterat i att de inte är särskilt effektiva i att motverka situationer som rör skatteplanering med ränteavdrag. Praxis har dock visat att de har lyckats motverka några sådana situationer. Den nederländska högsta domstolen har dock slagit fast att i de fall specifika skatteflyktsregler finns på ett rättsområde, ska dessa ha företräde framför de generella reglerna.¹⁵¹ Det ska ändock understrykas att det åligger den skattskyldige att beakta både de generella reglerna och de specifika reglerna när transaktioner vidtas som kan resultera i erodering av den nederländska skattebasen.¹⁵²

¹⁵⁰ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 123.

¹⁵¹ Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 2.

¹⁵² Boterman, M., m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, s. 3.

5.6 Avslutande kommentarer

Den nederländska bolagsskatterätten som reglerar ränteavdragsbegränsningar har ett bredare tillämpningsområde än den svenska lagstiftningen. Detta eftersom den nederländska bolagsskatterätten har flera olika slags regleringar som angriper skatteplanering med ränteavdrag från olika perspektiv. Strukturen på den nederländska lagstiftningen avseende ränteavdragsbegränsningar är uppdelad på så vis att det finns såväl specifika regler, som generella regler och principer utvecklade i rättspraxis som begränsar rätten till ränteavdrag i vissa situationer. På så vis förhindras möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag.

Den specifika huvudregeln som begränsar ränteavdragsrätten räknar upp uttömmande transaktioner finansierade av koncerninterna lån i vilka avdragsrätten är begränsad enligt huvudregeln. Författaren anser att en sådan formulering på en lagregel leder till att det är tydligt för bolagen i vilka situationer regeln är tillämplig och inte tillämplig. Detta eftersom lagregeln inte lämnar särskilt mycket utrymme för tolkning av tillämpningsområdet. Undantagsreglerna från huvudregeln påminner om de svenska kompletteringsreglerna tioprocentregeln och ventilen, vilket inte är förvånansvärt då de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är baserade på de nederländska reglerna. Skatteplaneringssituationer som glider igenom det specifika regelverket, kan fångas upp av de generella regelverken mot skatteflykt för att säkerställa att den nederländska bolagsskattebasen inte eroderas.

Den största förändringen som den nederländska bolagsskattelagstiftningen på rättsområdet gällande ränteavdragsbegränsningar har genomgått på senare år var när underkapitaliseringsreglerna slopades år 2013. I samband med detta tillkom reglerna avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv i underkapitaliseringsreglernas ställe. Både underkapitaliseringsreglerna syftade och de nya reglerna syftar till att motverka situationer när andelar förvärvas och finansieras med en större del lånat kapital än eget kapital. Reglerna avseende överdriven skuldfinansiering omfattar även externa lån, vilket undanröjer skatteplaneringssituationer med externa lån. Underkapitaliseringsreglerna resulterade dock i att skatteplanering möjliggjordes eftersom reglerna tillät att andelsundantagsregeln blev tillämplig som undantog vissa finansieringskostnader från bolagsskatt. De nya reglerna avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv förhindrar skatteplanering eftersom andelsundantagsregeln inte kan tillämpas och säkerställer att bolag inte blir övervägande finansierat med skulder än med eget kapital.

6 Jämförelse mellan svenska och nederländska ränteavdragsbegränsningsregler

6.1 Inledning

Såväl som inom svensk skatterätt enligt 16 kap. 1 § IL som inom nederländsk skatterätt, gäller att samtliga ränteutgifter är avdragsgilla för företag.¹⁵³ Emellertid finns regleringar som har för avsikt att begränsa denna allmänna avdragsrätt för räntor inom båda ländernas bolagsskatterätt i syfte att skydda respektive lands bolagsskattebas från erodering. I detta kapitel görs en jämförelse mellan svenska och nederländska ränteavdragsbegränsningsregler för att urskilja likheter och skillnader mellan båda länders respektive regelverk. En jämförelse av de båda regelverken utgör grunden till den komparativa diskussion som förs i analysdelen av uppsatsen som ämnar till att besvara uppsatsens frågeställning.

6.2 Översikt

I Sverige är det de särskilda reglerna i den svenska inkomstskattelagstiftningen i 24 kap 10 a – 10 f §§ IL som avser att förhindra skatteplanering med ränteavdrag genom att begränsa ränteavdragsrätten på koncerninterna lån. I den nederländska bolagsskattelagstiftningen finns motsvarande specifika ränteavdragsbegränsningsregler på koncerninterna lån.¹⁵⁴ Det är dessa specifika nederländska ränteavdragsbegränsningsregler som de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är inspirerade av.¹⁵⁵ Båda ländernas särskilda ränteavdragsbegränsningsregler på koncerninterna lån består av en huvudregel, två kompletteringsregler och en undantagsregel till en av kompletteringsreglerna. Utöver de specifika ränteavdragsbegränsningsreglerna finns det även regler som begränsar ränteavdragsrätten vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv i nederländsk bolagsskatterätt, dessa regler är särskilt avsedda att träffa externa lån.¹⁵⁶ Vidare finns det generella regler mot skatteflykt som inte begränsar ränteavdragsrätten, men är tillämpliga på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag i Nederländerna.¹⁵⁷

¹⁵³ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 37.

¹⁵⁴ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 37.

¹⁵⁵ Prop. 2008/09:65, s. 2.

¹⁵⁶ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 41-42.

¹⁵⁷ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

6.3 Ränteavdragsbegränsningsregler på koncerninterna lån

6.3.1 Intressegemenskap och närstående

Både de särskilda svenska som de specifika nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna syftar till att begränsa ränteavdragsrätten på koncerninterna lån. Vad som utgör ett koncerninternt lån i enlighet med respektive lands lag för att ränteavdrag ska begränsas skiljer sig dock åt.

De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på företag som är i intressegemenskap med varandra enligt 24 kap. 10 a § II. Det framgår av nyssnämnda lagrum att med intressegemenskap menas företag som genom ägarandel eller på annat sätt har ett väsentligt inflytande i ett annat företag eller om båda företagen står under i huvudsak gemensam ledning. Med företag menas juridiska personer och svenska handelsbolag, även kommuner och staten, dock inte fysiska personer enligt 24 kap. 10 a § 2 st. II. Av förarbetena har det framgått att i det fall ett företag har ett andelsinnehav motsvarande strax under 50 procent i ett annat företag, har det första företaget väsentligt inflytande i det andra företaget.¹⁵⁸ Skatteverket har framhållit att ett väsentligt inflytande även kan utgöras av andelsinnehav motsvarande 40 procent i vissa fall som även kräver att övriga faktorer vägs in i bedömningen.¹⁵⁹ De nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på närstående. Begreppet närstående innefattar både juridiska och fysiska personer. Ett företag är närstående till ett annat företag i det fall ett ut av företagen innehar minst 33,33 procent av kapitalet i det andra bolaget eller om båda företagen är en del av en skattemässig enhet.¹⁶⁰

6.3.2 Huvudregel

Huvudregeln i både de svenska som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna avser att begränsar avdragsrätten. Den svenska huvudregeln i 24 kap. 10 b § II stadgar att ett företag i en intressegemenskap inte får dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett annat företag i samma intressegemenskap. Den nederländska huvudregeln stadgar att avdragsrätten ska begränsas på ränteutgifter på lån som har beviljats mellan närstående enbart om lånet relaterar till vissa transaktioner. Dessa transaktioner är vinstutdelning, kapitaltillskott eller återbetalning av kapital till en närstående. Alternativt om lånet relaterar till ett förvärv el-

¹⁵⁸ Prop. 2012/13:1, s. 238.

¹⁵⁹ Skatteverkets ställningstagande, *Några frågor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna gällande väsentligt inflytande, undantaget från 10%-regeln och ventilen*, 2013-02-25, dnr 131-117306-13/111, p. 4.2.

¹⁶⁰ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

ler utökning av andelar i ett bolag som är närstående eller blir ett närstående bolag efter förvärvet eller utökningen.¹⁶¹

Gemensamt för de angivna transaktionerna i den nederländska huvudregeln är att ingen av dessa transaktioner resulterar i skattepliktig inkomst. Beskattningen av vinstutdelningar är undantagen enligt andelsundantagsregeln i Nederländerna, vilket även kapitalvinst som uppstår vid försäljning av andelar till närstående bolag är. Kapitaltillskott och återbetalning av kapital i sig utgör inte heller skattepliktig inkomst.¹⁶² Även i svensk skatterätt är utdelning på näringsbetingade andelar skattefri enligt 24 kap. II, kapitaltillskott och återbetalning av kapital är inte normalt sett är skattepliktigt¹⁶³ och vid själva förvärvet av näringsbetingade andelar, inom och utanför koncernen, uppstår ingen skattepliktig inkomst eftersom kapitalvinst på näringsbetingade andelar är skattefri 25 a kap. II.

Skillnaden mellan de båda huvudreglerna är således att ränteavdragsrätten begränsas på lån i svensk rätt oavsett vilken transaktion lånet finansierar, medan i nederländsk rätt begränsas ränteavdragsrätten enbart på de lån som relaterar till särskilda transaktioner.

6.3.3 Tioprocentsregeln

Den första kompletteringsregeln i båda länders regelverk är snarlika varandra och avser att undanta en avdragsbegränsning, trots att förutsättningarna i respektive lands huvudregel är uppfyllda.

Enligt den svenska tioprocentsregeln i 24 kap. 10 d § 1 st. II kan en ränteutgift på en skuld mellan företag i en intressegemenskap dras av om ränteutgiftens motsvarande inkomst skulle ha beskattats med minst tio procent enligt lagstiftningen i det land där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten. Av 24 kap. 10 d § 2 st. II framgår det även att tioprocentsregeln är tillämplig på företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt i intressegemenskapen. Den nederländska kompletteringsregel som motsvarar den svenska tioprocentsregeln stadgar att ränteavdrag kan medges om ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas med minst tio procent beräknad enligt nederländska skatteregler hos mottagaren av ränteinkomsten. Räntemottagaren ska dock inte ha rätt till avdrag

¹⁶¹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

¹⁶² te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 71.

¹⁶³ Jilkén, D., m.fl., *Kapitaltillskott inom bolagssektorn*, Skattenytt 2004, s. 15.

för förluster från året innan lånet beviljades, inte heller ska lånet beviljas för att kunna kvittas mot framtida förluster.¹⁶⁴

Båda reglerna undantar således en begränsning av ränteavdrag i det fall ränteutgiftens motsvarande ränteinkomst beskattas med minst tio procent. Enligt den nederländska tioprocentregeln ska ränteinkomsten beskattas med minst tio procent hos mottagaren av ränteinkomsten. Enligt den svenska tioprocentregeln räcker det inte att ränteinkomsten beskattas med minst tio procent hos räntemottagaren, utan ränteinkomsten ska beskattas med minst tio procent i det land där företaget som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten. Det framgår dock inte av den svenska tioprocentregeln om den som har faktiskt har rätt till inkomsten inte får ha rätt till avdrag för förluster från året innan lånet beviljades, eller inte får bevilja lånet för att kvitta mot framtida förluster. Av den nederländska tioprocentregeln framgår det inte särskilt om regeln även är avsedd att träffa närstående företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt.

6.3.4 Undantaget från tioprocentregeln

Det finns en undantagsregel i båda länders regelverk från respektive lands tioprocentregel. Denna undantagsregel förhindrar en tillämpning av tioprocentregeln trots att inkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattas med minst tio procent under olika förutsättningar.

Den svenska undantagsregeln i 24 kap. 10 d § 3 st. IL föreskriver att tioprocentregeln inte får tillämpas om det huvudsakliga skälet till skuldförhållandets uppkomst är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Av förarbetena har det framgått att med väsentlig skatteförmån menas ett belopp som inte utgörs av ett mindre belopp.¹⁶⁵ Bevisbördan ligger på företaget att visa att det huvudsakliga skälet till skuldförhållandets uppkomst inte är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.¹⁶⁶ Den nederländska undantagsregeln från den kompletteringsregel som motsvarar den svenska tioprocentregeln, stadgar att tioprocentregeln inte är tillämplig i det fall skattemyndigheten kan påvisa att lånet inte är baserat på sunda affärsmässiga skäl.¹⁶⁷ Den nederländska undantagsregeln från tioprocentregeln innehåller inget kvantifierat uttryck som den svenska regeln och stadgar

¹⁶⁴ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

¹⁶⁵ Prop. 2012/13:1, s. 252.

¹⁶⁶ Prop. 2012/13:1, s. 250.

¹⁶⁷ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

att det är de affärsmässiga skälen som är avgörande. Det är inte avgörande huruvida en väsentlig skatteförmån uppstår eller inte, likt den svenska motsvarande regeln. Bevisbördan ligger på skattemyndigheten i den nederländska regeln och regeln utgör således en omvänd bevisbörda. Den nederländska undantagsregeln från tioprocentsregeln är av den anledningen mer lik den omvända ventilen från 2009 års svenska ränteavdragsbegränsningsregler än den nuvarande undantagsregeln från tioprocentsregeln. Den omvända ventilen stadgade att tioprocentsregeln inte fick tillämpas ifall Skatteverket kunde påvisa att både skulden och förvärvet till övervägande del inte var affärsmässigt motiverade.¹⁶⁸

6.3.5 Ventilen

Även den andra kompletteringsregeln i båda länders regelverk är snarlika varandra och avser att undanta en avdragsbegränsning, även om ränteutgiftens motsvarande inkomst inte beskattas med tio procent enligt den första kompletteringsregeln i respektive land.

Den svenska ventilen i 24 kap. 10 e § 1 st. IL stadgar att en ränteutgift på en skuld mellan företag i en intressegemenskap kan dras av i det fall skuldförhållandet som ligger till grund för ränteutgiften är huvudsakligen affärsmässigt motiverat. Detta förutsatt att företaget som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma inom EES eller en stat Sverige har ingått skatteavtal med. Av 24 kap. 10 e § 2 st. IL framgår det att vid förvärv av en delägarrätt inom intressegemenskapen ska även förvärvet, utöver skuldförhållandet, vara affärsmässigt motiverat. Lagrummet föreskriver även att i det fall skulden har ersatt en tillfällig skuld inom intressegemenskapen, och skulden avser ett förvärv av en delägarrätt, ska även den förstnämnda skulden utöver den tillfälliga skulden anses avse detta förvärv. Det ska särskilt beaktas om finansieringen hade kunnat ske genom kapitaltillskott istället för lån vid bedömningen av om skuldförhållandet är affärsmässigt motiverat enligt 24 kap. 10 e § 3 st. IL. Den nederländska kompletteringsregeln, som motsvarar den svenska ventilen, stadgar att ränteavdrag kan medges i det fall både lånet och transaktionen som lånet används till är huvudsakligen baserade på sunda affärsmässiga skäl.¹⁶⁹

Båda länders regler innehåller det kvantifierade uttrycket huvudsakligen och båda reglerna kräver att lånet ska vara baserat på affärsmässiga skäl. Den nederländska motsvarigheten till ventilen kräver inte bara att lånet ska vara affärsmässig, utan även transaktionen som lånet används till. Den svenska ventilen kräver att både lånet och transaktionen ska vara affärs-

¹⁶⁸ Prop. 2008/09:65, s. 87.

¹⁶⁹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 40.

mässigt motiverade enbart när det rör sig om förvärv av delägarätter inom intressegemenskapen. I övriga fall ska enbart lånet vara affärsmässigt motiverat. Den nederländska motsvarigheten till ventilen reglerar dock inte tillfälliga lån. Den innehåller heller ingen geografisk inskränkning likt den svenska ventilen och likaså inte någon regel som stadgar att möjligheten till kapitaltillskott särskilt ska beaktas för att bedöma affärsmässighet.

6.3.6 Back-to-back lån

De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna innehåller regler som begränsar avdragsrätten på back-to-back lån i 24 kap. 10 c § IL och motsvarande kompletteringsregler likt ventilen som kan undanta avdragsbegränsning i 24 kap. 10 f § IL. Det framgår inte uttryckligen huruvida de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna innehåller en specifik bestämmelse som motsvarar den svenska bestämmelsen om back-to-back lån. Däremot torde ränteavdragsbegränsningsreglerna vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv omfatta back-to-back lån.

6.4 Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv

Nederländerna har regler avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv som främst är avsedda att begränsa avdrag på externa räntebärande lån som används för att finansiera förvärv av andelar, dock omfattar reglerna även koncerninterna lån. Dessa regler begränsar avdrag på ränteutgifter i det fall ett andelsförvärv anses ha finansierats med en överstigande del skulder än med eget kapital, det vill säga när en överdriven andelsskuld uppstår. De första 750 000 EUR är dock alltid avdragsgilla. Särskilda undantagsregler finns för företag som expanderar sin verksamhet, förutsatt att expansionen har skett inom en viss tid.¹⁷⁰ Några motsvarande regler finns inte i svensk bolagsskatterätt.

6.5 Generella regler mot skatteflykt

En skillnad mellan det svenska och det nederländska regelverket kring ränteavdragsbegränsningar är att Nederländerna även har generella regler mot skatteflykt som är tillämpliga på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag.¹⁷¹ De generella reglerna, *fraus legis* och *richtige heffing*, har likheter med den svenska skatteflyktslagen.

¹⁷⁰ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 41.

¹⁷¹ te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 39.

Fraus legis och riktige heffing blir tillämpliga ifall det dominerande motivet för att transaktionen vidtas är för att undvika beskattning, det rör sig om ett konstlat upplägg och skatteeffekterna transaktionen medför strider mot ändamålet med skattelagstiftningen.¹⁷² Enligt 2 § skatteflyktlagen blir den svenska skatteflyktlagen tillämplig om en rättshandling medför en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige, den skattskyldige medverkar i rättshandlingen, skatteförmånen kan anses vara det övervägande skälet för förfarandet och förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte.

Den svenska skatteflyktlagen har dock inte, till skillnad från fraus legis och riktige heffing, tillämpats på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag enligt utvecklingen i svensk rättspraxis.¹⁷³

6.6 Avslutande kommentarer

Mellan de svenska och de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna finns såväl likheter som skillnader. Likheterna ligger i de båda ländernas särskilda lagstiftning som reglerar ränteavdragsbegränsningar på koncerninterna lån. De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på företag i en intressegemenskap, medan motsvarande nederländska ränteavdragsbegränsningsregler är tillämpliga på närstående företag. Båda ländernas särskilda ränteavdragsbegränsningsregler består av en huvudregel som begränsar avdragsrätten. Den svenska huvudregeln begränsar avdragsrätten på alla lån inom en intressegemenskap oavsett vad lånet används för att finansiera, medan den nederländska huvudregeln begränsar avdragsrätten på lån som används för att finansiera vissa särskilda transaktioner.

Vidare innehåller både de svenska som de nederländska reglerna två kompletteringsregler. Kompletteringsreglerna i båda länderna innebär att avdragsbegränsningen undantas i det fall ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas med minst tio procent eller lånet kan anses vara affärsmässig. Formuleringarna av respektive kompletteringsregel i respektive land skiljer sig dock åt, även om innebörden är densamma, med resultatet att även omfattningen av respektive lands regels tillämpningsområde skiljer sig åt. Det finns även en undantagsregel från den svenska tioprocentsregeln och en undantagsregel från den motsvarande nederländska tioprocentsregeln i respektive land. Denna undantagsregel begränsar avdragsrätten trots att ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas med minst tio procent. Även formu-

¹⁷² te Boekhorst, P., *Corporate Taxation - Netherlands*, IBFD 2015, s. 123.

¹⁷³ Se RÅ 2001 ref. 79 och RÅ 2007 ref. 85.

leringarna av dessa undantagsregler i respektive land skiljer sig åt. En betydelsefull skillnad mellan de båda ländernas undantagsregel är att i den svenska regeln ligger bevisbördan på företaget, medan i den nederländska regeln ligger bevisbördan på skattemyndigheten.

I Nederländerna finns inga särskilda ränteavdragsbegränsningsregler som reglerar back-to-back lån eller är tillämpliga på företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt, som finns i Sverige. Däremot finns det särskilda regler som begränsar ränteavdragsrätten vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv i Nederländerna. Dessa regler avser att särskilt träffa externa lån, även om koncerninterna lån omfattas av bestämmelserna. Reglerna torde därför även omfatta back-to-back lån. I Sverige finns inga motsvarande regler som begränsar ränteavdragsrätten vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv. I Nederländerna finns även generella regler som avser att motverka skatteflykt, *fraus legis* och *richtige heffing*, som även kan träffa skatteplaneringssituationer med ränteavdrag. *Fraus legis* och *richtige heffing* påminner om den svenska skatteflyktslagen, med skillnaden att den svenska skatteflyktslagen inte har ansetts vara tillämplig på skatteplaneringssituationer med ränteavdrag enligt svensk rättspraxis.

7 Analys – nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige?

7.1 Inledning

En framställning av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna respektive de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna har gjorts i den deskriptiva delen av denna uppsats. Vidare har de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna jämförts med de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna, där likheter och skillnader mellan de båda regelverken har urskilts. Uppföljningen av nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsregler har visat att kvarstående problem med den svenska lagstiftningen i dagsläget är att reglernas tillämpningsområde exkluderar externa lån. Detta utgör ett problem då det har framgått att det är på grund av att nuvarande svenska regler inte omfattar externa lån, som skatteplanering med ränteavdrag på externa lån kan förekomma. Uppföljningen har även visat att den kvarstående problematiken med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna innefattar tillämplighetsproblem med lagstiftningen som beror på utformningen av de svenska bestämmelserna.

I denna analyserande del av uppsatsen ämnar författaren till att föra en komparativ diskussion med grund i den information som har framkommit i den deskriptiva delen. Med likheterna och skillnaderna mellan de båda regelverken som utgångspunkt, avser författaren att undersöka utfallet av att införa liknande regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige, i nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsreglers ställe. Undersökningen görs särskilt med den kvarstående problematiken med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna i beaktning. Detta för att komma fram till om det är de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna eller liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna som bäst uppfyller ändamålet med den svenska lagstiftningen.

I denna komparativa analys diskuterar författaren varje nederländsk bestämmelse avseende ränteavdragsbegränsningar i förhållande till den svenska motsvarande regeln. Detta för att komma fram till utfallet av att införa respektive liknande nederländsk bestämmelse i Sverige. De bestämmelser som saknar en svensk motsvarighet diskuteras i förhållande till vad bestämmelsen hade kunnat avhjälpa i svensk rätt och ifall bestämmelsen överhuvudtaget är nödvändig. I varje bestämmelse, som diskuteras, tar författaren ställning till om det är den nuvarande svenska bestämmelsen som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Alternativt om det är bestämmelsen som liknar den neder-

ländska bestämmelsen i fråga som bäst uppfyller ändamålet att skydda den svenska skattebasen från erosion på grund av skatteplanering med ränteavdrag, samtidigt som företags normala affärsmässiga verksamhet inte förhindras eller onödigt försvåras.

7.2 Intressegemenskap eller närstående?

De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på ränteutgifter som hänför sig till koncerninterna lån mellan företag i en intressegemenskap. De nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på närstående. I det fall de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle ändras till att vara tillämpliga på närstående skulle reglerna vara tillämpliga på både juridiska och fysiska personer till att börja med. Eftersom den svenska definitionen på intressegemenskap inte innefattar fysiska personer skulle förändringen av regeln innebära en utökning av tillämpningsområdet gällande vilka skattesubjekt ränteavdragsbegränsningsreglerna träffar. Däremot kan det ifrågasättas om detta skulle vara nödvändigt med tanke på att intressegemenskapsdefinitionen ändå omfattar koncerner som ägs av fysiska personer, och träffar fysiska personer indirekt på detta vis.

Företag är i intressegemenskap med varandra enligt svenska ränteavdragsbegränsningsregler antingen om ett företag, genom ägarandel eller på annat sätt, har ett väsentligt inflytande i ett annat företag eller om båda företagen står under i huvudsak gemensam ledning. Uttrycket i första rekvisitet som definierar intressegemenskap ändrades från bestämmande inflytande till väsentligt inflytande år 2013. Bestämmande inflytande innebär ett andelsinnehav på minst 50 procent. Väsentligt inflytande innebär ett andelsinnehav på strax under 50 procent. Väsentligt inflytande kan även innebära ett andelsinnehav på 40 procent, dock ska även andra faktorer tas med i beaktning. Emellertid är det inget som talar emot att ett väsentligt inflytande även kan innebära ett andelsinnehav på 33,33 procent. Detta eftersom någon klar procentsats som definierar innebörden av väsentligt inflytande inte finns som kan utesluta vissa storlekar av andelsinnehav.

Den svenska definitionen av intressegemenskap öppnar upp fler subjektiva bedömningsgrunder än den nederländska definitionen. Detta eftersom det är oklart vilken exakt procentsats i andelsinnehav som utgör ett väsentligt inflytande, eller vilket annat sätt utöver andelsinnehav som kan innebära väsentligt inflytande. Uttrycket att stå under i huvudsak gemensam ledning har inte heller någon klar definition. För att fastställa om företag är i intressegemenskap med varandra måste det därför avgöras i varje specifik situation med hänsyn till omständigheterna i det specifika fallet om ett företag har väsentligt inflytande i ett

annat företag eller om båda företaget står under i huvudsak gemensam ledning. Detta leder till minskad förutsebarhet för företag att veta när de är i intressegemenskap med varandra.

Att vara närstående enligt nederländska ränteavdragsbegränsningsregler innebär att ett företag eller en fysisk person innehar minst 33,33 procent av andelarna i ett annat företag. Definitionen på närstående utgörs således av en bestämd procentsats som inte lämnar utrymme för tolkning. Genom att ett företag har minst 33,33 procent av andelarna i ett annat företag, oavsett vilka omständigheter som är för handen, är företagen närstående.

På grund av att vara närstående utgörs av en tydlig gräns uttryckt i procent, skulle ett införande av en närstående definition leda till större förutsebarhet för företag än nuvarande intressegemenskaps definition. Med en tillämpning av en närstående definition skulle det klart framgå att företag med minst 33,33 procents andelsinnehav i ett annat företag alltid är närstående med varandra. På så vis även huruvida ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga i deras fall eller inte. Denna förutsebarhet skulle avsevärt underlätta företags normala affärsverksamhet. En tydlig procentgräns som definierar närstående skulle leda till att fler situationer omfattas av ränteavdragsbegränsningsreglerna, eftersom kravet på minst 33,33 procent utgör ett mer restriktivt krav än den nuvarande definitionen av intressegemenskap. Detta eftersom nuvarande definition av väsentligt inflytande utgörs av en ungefärlig procentsats, som kan variera inom ett brett spann. Vidare är det oklart vilka andra omständigheter som kan innebära väsentligt inflytande. Även definitionen på kravet att företagen ska stå under i huvudsak gemensam ledning är oklar. Följden av att införa en närstående definition, skulle därför bli att fler möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag kan förhindras. Således kan den svenska bolagsskattebasen skyddas bättre från erodering.

Konsekvensen kan dock även bli att ränteavdragsbegränsningsreglerna träffar fler situationer än vad lagen avser att göra. Emellertid infördes kompletteringsreglerna i svensk rätt just för att förhindra ett onödigt utvidgat tillämpningsområde av begränsningsreglerna. Det är författarens uppfattning att införandet av ett krav på minst 33,33 procents andelsinnehav i sådant fall skulle öka betydelsen av kompletteringsreglernas funktion att fungera som skyddsnät för normal affärsmässig verksamhet. Detta genom att medge avdrag i de situationer som lagen inte avser att begränsa avdragsrätten i.

Samtidigt som förutsebarheten ökar med en närstående definition, minskar dock flexibiliteten. Företag med exakt 33,33 procent av andelarna i ett annat företag skulle *alltid* vara när-

stående och träffas av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Detta trots att det kanske finns någon omständighet i det specifika fallet som talar emot att företaget ska omfattas av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Eftersom det enligt närstående definitionen inte ska beaktas andra omständigheter utöver det exakta andelsinnehavet, skulle inte denna specifika omständighet kunna tas med i bedömningen. Detta skulle försvåra företagets normala affärs-mässiga verksamhet och leda till rättsosäkerhet.

Ett tydligt krav på ett andelsinnehav på minst 33,33 procent kan även medföra att företag upprättar ägarstrukturer inom koncerner för att strukturera sitt ägande att motsvara en pro-centsats precis under 33,33 procent. Detta i syfte att undvika att omfattas av ränteavdrags-begränsningsreglerna. Detta skulle leda till att en närstående definition skulle användas för att skatteplanera och ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle träffa färre situationer. Ef-tersom inga andra omständigheter skulle beaktas för att avgöra om företag är närstående, skulle inte upprättandet av ägarstrukturer i skatteplaneringssyfte heller tas med i beaktning, vilket skulle gå emot lagstiftningens ändamål.

En närstående definition skulle utgöra ett klart och tydligt krav vilket skulle öka förutsebar-heten med reglerna. Samtidigt som fler möjliga skatteplaneringssituationer skulle kunna förhindras på grund det tydliga kravet, skulle även närstående definitionen kunna leda till att både fler och färre situationer träffas av reglerna än vad som är lagens avsikt. Den nuva-rande svenska definitionen av intressegemenskap är oklar och därmed mindre förutsebar. Däremot finns möjlighet att beakta en rad olika omständigheter som kan vara för handen vilket gör intressegemenskapsdefinitionen flexibel och egentligen mer träffsäker än en när-stående definition. Att en närstående definition även skulle innefatta fysiska personer med-för inga egentliga fördelar. Av dessa anledningar anser författaren att nuvarande intresse-gemenskaps definition bäst uppfyller ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna.

7.3 Huvudregeln

Både huvudregeln i den svenska och den nederländska lagstiftningen avseende ränteav-dragsbegränsningar har det gemensamma ändamålet att begränsa avdragsrätten i syfte att motverka erodering av respektive lands bolagsskattebas.

I den svenska huvudregeln förekommer ingen uttömmande uppräknning på vilka skulder bestämmelsen är tillämplig på. Regeln är avsedd att omfatta samtliga lån inom en intresse-genskap, oavsett vilken transaktion lånet avser att finansiera, vilket i sig utgör en ut-tömmande uppräknning då regeln inte utesluter någon typ av lån.

Den nederländska huvudregeln begränsar enbart ränteavdragsrätten på de lån som relaterar till vissa särskilda transaktioner. I den nederländska huvudregeln görs en uttömmande uppräknning av dessa transaktioner som utgörs av vinstutdelning, kapitaltillskott, återbetalning av kapital och andelsförvärv i närstående företag eller företag som efter förvärvet blir närstående. Det gemensamma för dessa transaktioner är att samtliga resulterar i icke-skattepliktig inkomst och genom att medge ränteavdrag på ränteutgifter som hänför sig till redan skattefria inkomster, skulle det skapas en asymmetri i beskattningen. För att motverka denna asymmetri och skydda den nederländska bolagsskattebasen, begränsas avdragsrätten på de lån som relaterar till just de givna transaktionerna i de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna. Övriga transaktioner som kan finansieras av koncerninterna lån, där avdragsrätten inte begränsas, resulterar i skattepliktig inkomst som beskattas enligt andra regler.

Det har framgått att även i svensk skatterätt uppstår ingen skattepliktig inkomst normalt sett vid vinstutdelning, kapitaltillskott, återbetalning av kapital eller förvärv av andelar inom och utanför koncernen. Eftersom den svenska huvudregeln avser att träffa alla lån oavsett vilken transaktionen lånet avser att finansiera, leder det till att den svenska huvudregeln träffar nyssnämnda transaktioner som inte resulterar i någon skattepliktig inkomst. Detta medför att den svenska bolagsskattebasen skyddas, eftersom den skattefria inkomstens motsvarande ränteutgift beskattas enligt ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Följden blir dock även att den svenska huvudregeln begränsar ränteavdrag på lån som relaterar till övriga transaktioner som faktiskt resulterar i skattepliktiga inkomster. Detta skapar en asymmetri i beskattningen, eftersom både ränteutgiften och den motsvarande inkomsten beskattas. Detta är oproportionerligt, särskilt då utgifter för att förvärva och bibehålla intäkter ska vara skattefria enligt den generella avdragsrätten. Detta kan leda till att avdragsrätten begränsas även i de situationer som inte leder till erodering av den svenska bolagsskattebasen. Detta anser författaren inte kan överensstämma med lagstiftningens ändamål. Ett införande av en liknande huvudregel som den nederländska huvudregeln i Sverige skulle innebära att huvudregeln enbart skulle begränsa de lån som relaterar till transaktioner som faktiskt leder till erodering av den svenska bolagsskattebasen. Företags normala affärsverksamhet skulle förenklas genom att ränteavdrag inte skulle beskattas, i de fall lånet relaterar till en transaktion som medför en skattepliktig inkomst. Således anser författaren att en nederländsk formulering av huvudregeln bättre skulle vara i linje med den svenska lagstiftningens ändamål.

7.4 Tioprocentsregeln

Både i de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna, som i de nederländska ränteavdragsbegränsningarna, finns en kompletteringsregel till huvudregeln som kan undanta ett räntebärandelån från en avdragsbegränsning. Detta sker i det fall inkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattas med minst tio procent. I Sverige är tioprocentsregeln även tillämplig på företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på liknande sätt.

Den svenska tioprocentsregeln går dock ett steg längre än den nederländska, då det inte räcker med att ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas hos mottagaren av inkomsten. Inkomsten ska beskattas i det land där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten. Enligt lagstiftaren är den som faktiskt har rätt till inkomsten inte bara den formella ägaren, utan även den rättmätiga ekonomiska ägaren. Lagstiftaren menar att vägledning kan hämtas från det internationella begreppet *beneficial owner*. Det har framgått att någon klar och allmänt erkänd definition av begreppet *beneficial owner* inte existerar. Därför menar författaren att vägledning måste hämtas i skillnaden mellan vad som utgör en formell ägare och vad som utgör en rättmätig ekonomisk ägare. Detta för att avgöra vem som faktiskt har rätt till inkomsten.

Uppdelningen mellan en formell ägare och en rättmätig ekonomisk ägare av en inkomst utgör en distinkt definition av vem som faktiskt har rätt till inkomsten i teorin. Problematiken uppstår istället när definitionen appliceras på verkliga finansieringsstrukturer i praktiken. Sällan är en finansieringsstruktur så simpel att det direkt är möjligt att göra skillnad mellan en formell ägare som bara är mottagare av inkomsten och en ägare som är den rättmätiga ägaren för att denna drar nytta av inkomstens ekonomiska fördelar. Av Skatteverkets kartläggning från år 2015 har det framgått att det är problematiskt att fastställa vem som faktiskt har rätt till inkomsten, när t.ex. långgivaren själv inte är lågbeskattad men långgivaren tar lån från ett annat lågbeskattat bolag. Av kartläggningen har det även framgått att kravet på att räntemottagaren måste vara den som faktiskt har rätt till inkomsten i vissa fall leder till att företag upprättar avancerade finansieringsstrukturer enbart i syfte att tillämpa den svenska tioprocentsregeln.

Med uttrycket om företaget bara skulle haft den inkomsten i den svenska tioprocentregeln menas att ett hypotetiskt test ska göras för att avgöra om lägsta beskattningen uppgår till

minst tio procent. Det hypotetiska testet innebär att räntemottagaren behandlas som om inkomsten som motsvarar ränteutgiften är räntemottagarens enda inkomst.

I det fall den svenska tioprocentsregeln skulle ges en liknande formulering som den nederländska motsvarigheten till tioprocentsregeln, skulle tioprocentsregelns tillämpningsområde bli mer utbrett. En tioprocentsregel lik den nederländska skulle kunna medge avdrag i fler situationer än vad nuvarande svenska tioprocentsregeln gör. Risken föreligger därför att den nederländska formuleringen av tioprocentsregeln skulle resultera i att utgöra en mer generös kompletteringsregel till huvudregeln, som medger ränteavdrag i fler fall, än vad som är avsett med lagen. Detta beror på att det inte skulle vara avgörande om inkomsten som motsvarar ränteutgiften faktiskt beskattas hos den rättmätiga ekonomiska ägaren eller hos den formella ägaren som enbart är räntemottagare. Det enda kravet skulle vara att inkomsten beskattas med minst tio procent i det andra landet. I och med att en bedömning av vem som faktiskt har rätt till inkomsten inte behöver göras, skulle dock tillämpningen av tioprocentsregeln bli lättare och mer förutsebar för företag.

Anledningen till att uttrycket den som faktiskt har rätt till inkomsten infördes i tioprocentsregeln, var för att undvika överföring av en inkomst från den rättmätiga ekonomiska ägaren i ett lågskatteland till en formell räntemottagare i ett annat land med tio procent, enbart för att kunna tillämpa tioprocentsregeln. Undantagsregeln från tioprocentsregeln i svensk rätt föreskriver att tioprocentsregeln inte ska vara tillämplig om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet har uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Enligt författarens uppfattning torde därför en överföring av en inkomst från den rättmätiga ekonomiska ägaren till en räntemottagare som bara är den formella ägaren vara lagenlig om överföringen görs i syfte för den affärsmässiga verksamheten och inte enbart för att få tillämpa tioprocentsregeln. Dessa situationer är dock nuvarande tioprocentsregeln inte tillämplig på. För att tillämpa tioprocentsregeln i dessa situationer måste företag med en tillämpning av undantagsregeln från tioprocentsregeln visa att överföringen huvudsakligen inte gjordes för att få en väsentlig skatteförmån. Med en nederländsk formulering av tioprocentsregeln skulle företag, som gör en huvudsakligen affärsmässig överföring av inkomsten från den rättmätiga ekonomiska ägaren till en formell ägare, kunna tillämpa tioprocentsregeln direkt utan att behöva hämta stöd i undantagsregeln. Detta skulle förenkla tillämpningen av tioprocentsregeln för företag.

När överföringen däremot görs, från den rättmätiga ekonomiska ägaren till en räntemottagare som bara är den formella ägaren, i syfte att uppnå en skatteförmån genom att tillämpa tioprocentsregeln, skulle konsekvensen av en nederländsk formulering av tioprocentsregeln innebära att tioprocentsregeln skulle kunna tillämpas även i dessa situationer. Detta eftersom räntemottagaren inte behöver vara den som faktiskt har rätt till inkomsten enligt den nederländska formuleringen av tioprocentsregeln. Anledningen till att uttrycket den som faktiskt har rätt till inkomsten infördes i den svenska tioprocentsregeln, var just för att undvika detta. Därför skulle undantagsregeln från tioprocentsregeln få en större betydelse att undanta en tillämpning av tioprocentsregeln i nyssnämnda fall. Detta genom att begränsa avdragsrätten i de situationer en överföring har skett från den rättmätiga ekonomiska ägaren till en formell ägare huvudsakligen i syfte att tillämpa tioprocentsregeln och därmed få en väsentlig skatteförmån. I tillämpningen av undantagsregeln från tioprocentsregeln skulle företaget dock bli ålagd en tyngre bevisbörda när överföringen har skett till större del av affärsmässiga skäl. Företaget skulle vara tvunget att påvisa att skuldförhållandet i dessa situationer, som inte fångas upp av den nederländska formuleringen av en tioprocentsregel, inte huvudsakligen har uppkommit på grund av att uppnå en väsentlig skatteförmån. Detta skulle således leda till att det skulle bli svårare för företag att få tillämpa tioprocentsregeln.

En nederländsk formulering av tioprocentsregeln skulle ytterligare innebära att tioprocentsregeln inte skulle ta hänsyn till om företaget bara skulle ha haft den inkomsten vid bedömningen om inkomsten beskattas med minst tio procent. Uttrycket infördes i den svenska tioprocentsregeln för att undvika en tillämpning av tioprocentsregeln i situationer när ränteutgiftens motsvarande inkomst behandlas som en skattefri inkomst i det andra landet. Genom att den nederländska formuleringen av tioprocentsregeln skulle undanta en avdragsbegränsning på de skattefria inkomsternas motsvarande ränteutgifter, skulle en asymmetri skapas som kan medföra erodering av den svenska bolagsskattebasen. Däremot skulle avsaknaden av detta krav underlätta företags arbetsbörda vid tillämpningen av tioprocentsregeln.

Genom att införa en nederländsk formulering av tioprocentsregeln skulle tillämpningen av regeln bli lättare. Den som faktiskt har rätt till inkomsten skulle inte behöva avgöras. Detta skulle underlätta för bl.a. företag med komplexa finansieringsstrukturer att tillämpa tioprocentsregeln. Komplexa finansieringsstrukturer skapade i syfte att enbart få tillämpa tioprocentsregeln skulle även kunna förhindras, om skillnaden mellan formell och rättmätig eko-

nomisk ägare av en inkomst inte skulle vara avgörande för att tillämpa tioprocentsregeln. Tioprocentsregeln skulle i sådant kunna tillämpas direkt på de fall en affärsmässig överföring av en inkomst görs från den rättmätiga ekonomiska ägaren till en formell räntemottagare, utan att företag skulle behöva använda sig av undantagsregeln från tioprocentsregeln.

Författaren anser dock att fördelarna inte kan väga upp nackdelarna. Avsaknaden av uttrycket den som faktiskt har rätt till inkomsten skulle kunna leda till att tioprocentsregeln medges avdrag för fler situationer än vad lagen avser. Ingen skillnad skulle göras mellan formell och rättmätig ekonomisk ägare av en inkomst. Därför skulle överföringar mellan en rättmätig ekonomisk ägare i ett lågskatteland till en formell räntemottagare i ett land med tio procent, huvudsakligen för att få tillämpa tioprocentsregeln, medges avdrag. I dessa situationer skulle företag få tyngre bevisbörda att visa att överföringen inte har skett för att huvudsakligen uppnå en väsentlig skatteförmån, vilket skulle kunna försvåra företags normala affärsverksamhet. Avsaknaden av uttrycket om företaget bara skulle ha haft den inkomsten skulle leda till att ränteutgiften inte beskattas, samtidigt som motsvarande inkomst inte heller skulle beskattas eller lågbeskattas. Dessa situationer skulle kunna leda till erodering av den svenska bolagsskattebasen. Vidare skulle en regel lik den nederländska tioprocentsregeln inte omfatta företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt. Av dessa anledningar anser författaren att den nuvarande svenska tioprocentsregeln utgör ett bättre alternativ för att uppfylla ändamålet med reglerna.

7.5 Undantaget från tioprocentsregeln

Både den svenska ränteavdragsbegränsningslagstiftningen och den nederländska ränteavdragsbegränsningslagstiftningen innehåller en undantagsregel från respektive lands tioprocentsregel. Denna undantagsregel undantar en tillämpning av tioprocentsregeln, trots att ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas med minst tio procent enligt tioprocentsregeln.

I den svenska undantagsregeln ska företaget visa att det huvudsakliga skälet till att skuldförhållande har uppkommit inte är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Det har framkommit av förarbeten till den svenska lagen att med huvudsaklig menas 75 procent. Författaren anser att angivandet av ett kvantifierat uttryck som utgörs av en bestämd procentsats leder till en tydlig definition av begreppet huvudsaklig. Däremot finner författaren det problematiskt att dela upp skäl bakom ett skuldförhållande i olika procentsatser, då skäl inte kan utgöras av siffror eller beräkningsbara andelar. Av förarbeten till den

svenska lagen framgår det att en väsentlig skatteförmån föreligger när det inte rör sig om mindre belopp, vilket kan *e contrario* tolkas som att en väsentlig skatteförmån föreligger när det rör sig om ett större belopp. Författaren anser att bedömningsgrunden för väsentlig skatteförmån är relativt. Vad som utgör ett mindre belopp eller större belopp varierar beroende på vad det sätts i förhållande till, vilket resulterar i att bedömningsgrunden blir subjektiv. Ett särskilt belopp behöver inte alltid utgöra ett så kallat mindre belopp för alla företag. För större företag torde inte samma belopp utgöra ett mindre belopp som för ett mindre företag. Detta på grund av skillnader i respektive företags omsättning och resultat som beror på företags storlek. Den oklara definitionen av väsentlig skatteförmån leder därmed till oförutsebarhet i bedömningen av huruvida en väsentlig skatteförmån har uppstått eller inte.

I den nederländska undantagsregeln däremot ska skattemyndigheten visa att lånet inte har upptagits på sunda affärsmässiga grunder. Det förekommer inget kvantifierat uttryck i regeln och uttrycket sunda affärsmässiga skäl används istället för väsentlig skatteförmån. Genom att införa en liknande undantagsregel till tioprocentregeln som den nederländska undantagsregeln, skulle problematiken att avgöra hur många procent av skälen bakom skuldförhållandet som leder till en väsentlig skatteförmån undanröjas. Det skulle underlätta bedömningen att avgöra på vilka grunder ett lån har upptagits. Emellertid är det författarens uppfattning att ett lån sällan upptas enbart på grund av affärsmässiga skäl, lån tenderar att medföra vissa skattemässiga fördelar för företag. Utan ett kvantifierat uttryck i undantagsregeln från tioprocentregeln skulle det därför bli problematiskt att dra gränsen när ett lån inte kan anses ha upptagits på affärsmässiga skäl, på grund av att även skattemässiga fördelar har uppnåtts.

Sunda affärsmässiga skäl utgör ett lika oklart uttryck som det befintliga uttrycket väsentlig skatteförmån. Skillnaden är att sunda affärsmässiga skäl nödvändigtvis inte behöver innebära en viss summa som väsentlig skatteförmån innebär. I det fall den nederländska formuleringen av undantagsregeln skulle införas, skulle en förtydligad definition av affärsmässigt motiverat som används i den svenska ventilen vara nödvändig. I sådant fall skulle en förtydligad definition av affärsmässigt motiverat kunna utgöra vägledning i hur sunda affärsmässiga skäl ska tolkas även i detta sammanhang.

Den nederländska undantagsregeln från tioprocentregeln innebär att det är skattemyndigheten som har bevisbördan att visa att lånet inte har upptagits på grund av affärsmässiga skäl. Införandet av en undantagsregel från tioprocentregeln, som liknar den nederländska,

skulle därmed inte tynga företaget att påvisa att lån inte har upptagits på grund av affärsmässiga skäl. Enligt nuvarande svenska undantagsregeln från tioprocentsregeln är det företaget som har bevisbördan, vilket ålägger en tyngd på företaget istället för skattemyndigheten. Denna omvända bevisbörda skulle dock inte uppnå avsikten med att ge företag möjlighet till ett öppet yrkande i inkomstdeklarationen vid osäkerhet av tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna på samma sätt som när bevisbördan är placerad på företaget. Möjligheten till ett öppet yrkande var anledningen till att den omvända bevisbördan från 2009 års svenska undantagsregel från tioprocentsregeln ändrades. Skatteverket skulle även ges en stor befogenhet att avgöra vad som ska utgöra affärsmässiga skäl om en omvänd bevisbörda tillämpades. Detta skulle kunna leda till att fler möjliga skatteplaneringssituationer förhindras, dock kan det även leda till oförutsebarhet för företagen att veta när undantagsregeln skulle vara tillämplig.

En regel lik den nederländska undantagsregeln från tioprocentsregeln skulle inte leda till större förutsebarhet. Detta eftersom uttrycket sunda affärsmässiga grunder utgör ett lika oklart uttryck som väsentlig skatteförmån. Ett kvantifierat uttryck leder till svårigheter i bedömningen av vad som utgör affärsmässiga respektive skattemässiga skäl. Emellertid skulle det vara problematiskt att särskilja lån som har upptagits på en större del affärsmässiga grunder än skattemässiga grunder, och tvärtom, utan ett kvantifierat uttryck. Även om definitionen av affärsmässiga grunder skulle klargöras av lagstiftaren, anser författaren att denna oförutsebarhet inte kan vägas upp på grund av att bevisbördans placering skulle vara på Skatteverket. Detta på grund av att den omvända bevisbördan i sig skapar oförutsebarhet för företagen och möjligheten till ett öppet yrkande för företag blir inte densamma som när företaget har bevisbördan. Möjlighet till ett öppet yrkande är viktigt för att företag ska veta när ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga. Författaren kan inte heller se sambandet mellan en omvänd bevisbörda och att fler möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag skulle förhindras. Författaren ser enbart att den omvända bevisbördan skulle ge Skatteverket såväl en betydelsefull befogenhet, som en ytterligare arbetsbörda. Av dessa anledningar anser författaren att den nuvarande svenska undantagsregeln från tioprocentsregeln bäst uppfyller ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna.

7.6 Ventilen

Utformningen av den svenska ventilen och den motsvarande nederländska kompletteringsregeln är snarlika. Båda bestämmelserna syftar till att fungera som en säkerhetsventil för huvudsakligen affärsmässigt motiverade lån. Detta genom att medge ränteavdrag för dessa

trots att förutsättningarna i huvudregeln är uppfyllda, i de fall tioprocentsregeln inte kan tillämpas.

En betydelsefull skillnad ligger i att i den nederländska ventilen finns även ett krav på att transaktionen som det räntebärande lånet ska finansiera ska kunna styrkas med sunda affärsmässiga skäl. Transaktionen *utöver lånet* ska således styrkas med sunda affärsmässiga skäl. I den svenska ventilen finns ett krav på att företaget även ska styrka affärsmässighet av en transaktion när transaktionen hänför sig till ett förvärv av en delägarrätt inom intressegemenskapen. Inga andra transaktioner utöver detta behöver kunna styrkas, så länge skuldförhållandet kan styrkas med affärsmässiga motiv.

En tillämpning av den nederländska ventilen i svensk rätt skulle resultera i att ventilen skulle ges en mer restriktiv innebörd. Detta eftersom det skulle åläggas företag att inte bara visa att skuldförhållandet är affärsmässigt motiverat, utan även transaktionen som är anledningen till varför skuldförhållandet har uppstått även vid andra situationer än förvärv av delägarätter. Enligt författarens mening torde tillägget av detta ytterligare krav i ventilen inte vara oproportionellt. Detta eftersom ett lån som anses vara beviljat med affärsmässiga motiv i syfte att genomföra en viss transaktion i normala fall resulterar i att även transaktionen är affärsmässig. I annat fall är inte lånet bakom transaktionen heller affärsmässig och borde därmed heller inte omfattas av ventilen.

Begreppet skuldförhållande i den svenska ventilen skulle i sådant fall kunna ändras tillbaka till begreppet skuld, som 2009 års ventil innehöll. Detta eftersom ett krav på att både lånet och transaktionen ska vara affärsmässigt motiverade skulle leda till att andra relevanta omständigheter skulle kunna beaktas i bedömningen. Dessa omständigheter kan inte beaktas när ventilen kräver att enbart lånet ska styrkas med affärsmässiga motiv. När även transaktionen blir föremål för bedömning av affärsmässighet, resulterar det i att bedömningen av den anledningen är tvungen att göras från både borgenären och gäldenärens perspektiv. Detta eftersom begreppet transaktion är neutralt för båda parterna, precis som begreppet skuldförhållande. Begreppet skuld däremot, tenderar att inta bedömningen från gäldenärens perspektiv. Användningen av begreppet skuld istället för skuldförhållande skulle underlätta tillämpningen av ventilen när ägarstrukturer med många delägare är för handen. Detta eftersom en bedömning av hur skuldförhållandet ser ut inte skulle vara nödvändig att göra.

Både den svenska och den nederländska ventilen innehåller begreppet affärsmässighet, i den svenska ventilen är formuleringen affärsmässigt motiverad och i den nederländska ven-

tilen är formuleringen sunda affärsmässiga skäl. Tolkningen av sunda affärsmässiga skäl i den nederländska ventilen torde kunna falla tillbaka på den generella principen lagd i nederländsk skatterätt att i skattehänseende ska ränteinkomster överensstämma med sund affärsmässig verksamhet. Emellertid anser författaren att det ändock är oklart vad sund affärsmässig verksamhet egentligen innebär rent konkret i tillämpningen av ventilen, eftersom det inte framgår av lagtexten.

Begreppet affärsmässigt motiverad i den svenska ventilen har av lagstiftaren definierats som sunda företagsekonomiska och affärsmässiga överväganden, utöver eventuella skattemässiga effekter. Ett exempel är reell ekonomisk verksamhet. Detta utgör dock inte något uttömmande exempel, utan affärsmässigt motiverade skäl kan utgöras av andra omständigheter som inte anges av lagstiftaren. Lagstiftaren menar att vidare vägledning i tolkningen av begreppet kan hämtas från övriga delar av skattelagstiftningen där begreppet också förekommer.

Någon generell princip som definierar affärsmässig verksamhet, som föreligger i nederländsk skatterätt, föreligger inte inom svensk skatterätt. Författaren anser att den analogitolkning, som lagstiftaren menar skulle kunna utgöra vägledning, motsvarar den analogitolkning av sunda affärsmässiga skäl i den nederländska ventilen som torde kunna hämtas från den generella principen. Denna analogitolkning i svensk rätt leder till samma oklarhet i vad affärsmässig verksamhet egentligen innebär rent konkret i tillämpningen av den svenska ventilen, som den oklarhet vad sunda affärsmässiga skäl egentligen innebär i den regeln som motsvarar den nederländska ventilen. En tillämpning av den nederländska ventilen i Sverige skulle inte ge vidare vägledning i hur affärsmässig motiverat i ventilen kan definieras. I både den nederländska som den svenska bestämmelsen är uttrycket oklart. Av vad som har framkommit finner författaren det ytterst nödvändigt med en tydligare definition av affärsmässigt motiverat för att underlätta tolkningen av uttrycket och tillämpa ventilen.

Huvudsaklighetskravet förekommer i både den svenska och den nederländska ventilen. I nederländsk rätt framgår det inte vad som menas med huvudsakligen. Detta leder till att en tillämpning av den nederländska ventilen i Sverige likväl skulle resultera i tillämpningssvårigheter på grund av att tillämpningen av begreppet huvudsakligen är oklar. I svensk rätt har begreppet huvudsakligen samma innebörd som i undantagsregeln från tioprocentregeln, det vill säga 75 procent eller mer. Även om huvudsaklig har en klar definition, följer

dock samma problematik som med undantagsregeln från tioprocentregeln. Det vill säga att det är svårt att mäta affärsmässiga skäl med ett kvantifierat uttryck. Begreppet huvudsakligen har fått kritik för att vara oproportionerligt högt vilket har rättfärdigats av lagstiftaren genom argumentet att ventilen är avsedd att tillämpas restriktivt.

Ventilen är menad att tillämpas restriktivt, dock omfattar 2013 års svenska ränteavdragsbegränsningsregler samtliga lån och således kommer ventilen behöva tillämpas mindre restriktivt i vissa fall. Därmed finner författaren det olyckligt att procentsatzen i huvudsaklighetskravet är hög i de situationer ventilen väl tillämpas i. Med ett kvantifierat uttryck i ventilen försvåras normal affärsverksamhet för de företag som tillämpar ventilen eftersom kravet på affärsmässighet är högt. Även om författaren anser att det är problematiskt att använda sig av ett kvantifierat uttryck på grund av svårigheten att mäta skäl i procentsatser, finner författaren det nödvändigt med användningen av ett kvantifierat uttryck i ventilen. Detta eftersom det kvantifierade uttrycket möjliggör en skillnad av när ett lån utgörs av mer affärsmässiga skäl eller mer skattemässiga skäl. Författaren anser att en distinktion borde göras mellan lån som är övervägande motiverade med skattemässiga skäl och lån som är övervägande motiverade med affärsmässiga skäl. Detta för att undvika en tillämpning av ventilen när de skattemässiga skälen utgör den större delen av skälen när både affärsmässiga och skattemässiga skäl är för handen. Däremot anser författaren likt remissinstanserna att kravet på huvudsakligen är oproportionerligt högt för att överensstämja med ränteavdragsbegränsningsreglernas ändamål. Ett krav på att de affärsmässiga motiven ska vara övervägande, som 2009 års ventil innehöll, förefaller mer proportionerligt. Däremot tillkommer svårigheter att definiera vad som menas med begreppet övervägande.

I det fall en nederländsk ventil skulle tillämpas i svensk rätt, skulle inte någon geografisk inskränkning finnas som begränsar ventilens tillämpningsområde som den nuvarande svenska ventilen har. Detta skulle innebära att ventilen skulle vara tillämplig även om ränteutgiftens motsvarande inkomst beskattas i länder utanför EES och de länder Sverige inte har ingått skatteavtal med, vilket skulle kunna leda till att underlätta skatteplanering. Den nederländska ventilen beaktar heller inte särskilt ifall möjlighet till finansiering genom kapitaltillskott istället för lån finns, för att bedöma om ett lån är affärsmässigt motiverat. Finns det en möjlighet till finansiering genom kapitaltillskott istället för lån framgår det av förarbetena till lagen att lånet i sådant fall i normala fall inte kan anses vara affärsmässigt motiverat. Att beakta denna möjlighet anser författaren är bra vägledning att bedöma huruvida ett lån är affärsmässigt eller inte.

Tillämpningen av en liknande regel som den nederländska ventilen i Sverige skulle vara problematisk på grund av att definitionen av sunda affärsmässiga skäl i den nederländska ventilen är lika oklar som begreppet affärsmässigt motiverat i den svenska ventilen. Eftersom möjligheten till kapitaltillskott inte heller skulle beaktas i och med en nederländsk formulering, skulle bedömningen av sunda affärsmässiga skäl bli desto svårare. Avsaknaden av det kvantifierade uttrycket huvudsakligen skulle leda till svårigheter att bedöma när ett lån utgörs av mer affärsmässiga skäl eller skattemässiga skäl, vilken även kan leda till att ventilen tillämpas i situationer där de skattemässiga skälen överstiger de affärsmässiga skälen. Ett krav på att företag måste styrka affärsmässiga skäl både för lånet och transaktionen kan leda till att fler skatteplaneringssituationer eventuellt förhindras. Detta kan dock inte vägas upp av att en liknande kompletteringsregel som den nederländska ventilen inte skulle innehålla en geografisk inskränkning, då avsaknaden av denna kan leda till att underlätta skatteplanering. På grund av dessa skäl, anser författaren att det inte kan motiveras att en nederländsk formulering på ventilen bättre kan uppfylla ändamålet med ränteavdragsbegränsningsreglerna.

7.7 Ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv

Sedan 1 januari 2013 föreligger regler avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv i nederländsk bolagsskatterätt som främst är avsedd att begränsa avdrag på externa räntebärande lån som används för att finansiera förvärv av andelar. Författarens uppfattning är att dessa regler även torde kunna träffa back-to-back lån i Nederländerna. Reglerna träffar dock även koncerninterna lån. Regeln begränsar avdrag på ränteutgifter i det fall förvärvspriset överstiger det förvärvande bolagets egna kapital, de första 750 000 EUR är dock alltid avdragsgilla. En undantagsregel förhindrar tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna för företag som expanderar sin verksamhet för att inte hämma normal affärsverksamhet. Detta förutsatt att expansionen har skett inom en viss tid. Några motsvarande regler finns inte i svensk bolagsskatterätt i dagsläget.

Av Skatteverkets senaste kartläggningar har det framkommit att upptagandet av interna lån har minskat sedan införandet av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. Samtidigt har dock upptagandet av externa lån ökat och i samband med detta även skatteplaneringen med hjälp av externa räntor vid förvärv av andelar i företag. Detta har resulterat i att nivån på upplåningen fortfarande är hög i Sverige.

Författaren anser att en hög upplåningsgrad allmänt sett innebär låg soliditet hos företag som kan leda till fler konkurser på lång sikt. En hög upplåningsgrad kan således resultera i att ha en negativt samhällsekonomisk påverkan i Sverige. På så vis kan en hög upplåningsgrad på sikt hämma den ekonomiska tillväxt som krävs för att Sverige bl.a. ska kunna vara konkurrenskraftigt gentemot andra länder.

I det fall en regel avsedd att träffa situationer med överdriven skuldfinansiering vid förvärv av andelar likt den nederländska skulle införas i Sverige skulle nivån på den höga upplåningen sänkas. Författarens uppfattning är att fler företag torde överväga finansiering med eget kapital framför lånat kapital. Detta särskilt i de fall företag lånefinansierar andelsförvärv för att dra nytta av ränteavdragsbegränsningsreglerna och dra av för uppkomna ränteutgifter som hänför sig till det upptagna lånet vilken används för att finansiera andelsförvärvet.

Författaren vill dock understryka att för att öka Sveriges konkurrenskraft är det viktigt att uppmuntra investeringar. Därför kan ett hinder av finansiering med lånat kapital ha en samhällsekonomiskt negativ påverkan. Således är det viktigt att en regel som är avsedd att träffa överdriven skuldfinansiering vid företagsförvärv inte hämmar investeringar genom att försvåra finansieringen av dessa. Det underlättar för företag att ha möjligheten att finansiera sina investeringar i sin verksamhet med lånat kapital. Detta borde vara en utgångspunkt om en regel avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv skulle införas.

En regel mot överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv kan varken anses förbjuda lånefinansiering eller hämma lånefinansiering i sin helhet, eftersom den enbart blir tillämplig när skuldfinansiering blir överdriven. Enligt nederländsk rätt är en skuldfinansiering överdriven när en andelsskuld uppstår, det vill säga när förvärvspriset överstiger det förvärvande bolagets egna kapital. När en sådan situation är för handen är förvärvet till en övervägande del finansierat med lånat kapital. Många liknande situationer leder generellt sett till en hög upplåningsnivå. Av den anledningen att regeln enbart skulle bli tillämplig när det rör sig om överdrivna lånefinansieringar kan inte regeln anses försvåra företags normala affärsmässiga verksamhet. Enligt den nederländska regeln är de första 750 000 EUR av räntan alltid avdragsgill, vilket motsvarar en ungefärlig summa på 7 000 000 svenska kronor (SEK). Detta undantag innebär att ränteavdrag ändå skulle medges på lån vid andelsförvärv som anses överdrivna på den del av räntan som uppgår till max 7 000 000 SEK. I det fall liknande regler som de nederländska reglerna avseende överdriven skuldfinansiering skulle

införas i Sverige, skulle även undantagsregeln som undantar avdragsbegränsningen för företag som expanderar sin verksamhet införas. Liknande undantagsregler i Sverige skulle därför bidra till att inte försvåra företags normala affärsverksamhet.

Att införa liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv torde leda till att företag överväger finansiering med eget kapital framför lånat kapital i fler fall. Detta skulle sänka den totala upplåningsnivån i Sverige. När upplåningsnivån är hög på grund av att exempelvis andelsförvärv till en övervägande del har finansierats med lånat kapital, leder detta till att fler företag även medges ränteavdrag för lånen bakom förvärven vilket resulterar i att skattebasen urholkas. Ett införande av en regel avseende överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv skulle därför utgöra ett led i motverkandet av skatteplanering med ränteavdrag eftersom regeln, likt den nederländska regeln, skulle omfatta koncerninterna lån. Regeln skulle framförallt även omfatta externa lån och motverka skatteplanering med externa räntor. Nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningars tillämpningsområde är begränsat till att enbart omfatta interna lån, vilket innebär att det inte finns någon lagstiftning i dagsläget som begränsar rätten till avdrag på externa räntebärande lån. På grund av förekomsten av skatteplanering med externa räntor är det viktigt att avdragsrätten även begränsas på externa lån. Särskilt eftersom det har framgått att förekomsten av skatteplanering med externa räntor främst förekommer i samband med andelsförvärv i Sverige.

Författarens uppfattning är att ränteavdragsbegränsningsregler som omfattar externa lån, och särskilt vid andelsförvärv, är nödvändiga för att förhindra urholkning av den svenska skattebasen. Ett införande av liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv, skulle även innefatta införandet av liknande undantagsregler som de nederländska. Detta skulle förhindra att företags normala affärsverksamhet påverkas negativt mer än nödvändigt. Författaren anser att ett införande av liknande regler som de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige är nödvändig för att uppfylla ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

7.8 Generella regler mot skatteflykt

På grund av att nederländsk rättspraxis har haft en annan utveckling än den svenska kan befintliga nederländska generella regler mot skatteflykt tillämpas på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag i Nederländerna. De nederländska generella regelverken

mot skatteflykt motsvarar den svenska skatteflyktslagen. Skillnaden är att enligt svensk rättspraxis har den svenska skatteflyktslagen inte tillämpats på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag.

Författaren finner det olyckligt att HFD har fastställt i tidigare rättspraxis att räntesnurror inte strider mot skatteflyktslagens ändamål. Av den anledningen är tillämpningsområdet för skatteflyktslagen på skatteplaneringssituationer med ränteavdrag därmed inskränkt. Ett tillämpligt generellt regelverk i Sverige skulle medföra ett mer effektivt motverkande av skatteplaneringssituationer med ränteavdrag. Eftersom det generella regelverket skulle fånga upp de situationer som glider igenom reglerna om ränteavdragsbegränsningar. Likt *fraus legis* och riktige heffing, skulle det generella svenska regelverket enbart tillämpas i sista hand i de fall ränteavdragsbegränsningsreglerna misslyckas med sin uppgift. Enligt *lex specialis* skulle de särskilda ränteavdragsbegränsningsreglerna alltid ha företräde framför det generella regelverket.

På grund av den utveckling som har skett i nederländsk rättspraxis av de generella reglerna mot skatteflykt, kan rätten till ränteavdrag även begränsas genom principer uppkomna i rättspraxis. De ursprungliga specifika ränteavdragsbegränsningsreglerna har funnits inom nederländsk bolagsskatterätt sedan år 1997. De första svenska ränteavdragsreglerna tillkom år 2009. De nederländska reglerna har således funnits i ungefär 12 års längre tid än de första svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna, vilket har lett till att det har funnits längre tid för nederländsk rättspraxis att utvecklas på rättsområdet än vad det har funnits för svensk rättspraxis. De svenska reglerna genomgick dessutom en rad förändringar år 2013. Detta innebär att många avgjorda rättsfall i Sverige avser 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler. Av den anledningen är det begränsat med principer uppkomna i svensk rättspraxis som har bidragit till utvecklingen på rättsområdet i Sverige som kan begränsa avdragsrätten på samma sätt som i Nederländerna i dagsläget. Med tiden som ränteavdragsbegränsningsreglerna tillämpas i Sverige kommer dock ny praxis bildas på rättsområdet. Trots HFD:s beslut gällande den svenska skatteflyktslagens tillämpning på möjliga skatteplaneringssituationer med ränteavdrag, finns därför en möjlighet att rättspraxis utvecklas i framtiden att omfatta andra skatteplaneringsförfaranden som innefattar räntor. Framförallt behövs ny praxis för att förtydliga tillämpningen av de särskilda svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

8 Slutsatser

Uppsatsens syfte är att undersöka utfallet av att införa liknande regler som nederländska ränteavdragsbegränsningsregler i Sverige i nuvarande svenska ränteavdragsbegränsningsreglers ställe, för att analysera vilket av dessa regelverk som bäst uppfyller ändamålet med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Den nuvarande svenska definitionen på intressegemenskap utgör en mer flexibel regel, även om den öppnar upp för fler subjektiva bedömningsgrunder än den tydliga nederländska definitionen på närstående. Den svenska intressegemenskapsdefinitionen är mindre förutsebar på grund av sin otydliga definition. Detta vägs dock upp av den träffsäkerhet den tillhandahåller genom att tillåta möjligheten att beakta andra omständigheter som kan vara för handen, utöver enbart procentsatsen på andelsinnehavet, i bedömningen av huruvida en intressegemenskap föreligger. Författaren anser därför att en fortsatt tillämpning av intressegemenskapsdefinition bäst uppfyller reglernas ändamål. För att undvika att huvudregeln även begränsar ränteavdrag på lån som relaterar till transaktioner som faktiskt resulterar i skattepliktiga inkomster, skulle införandet av en liknande huvudregel som den nederländska huvudregeln i Sverige bättre vara i linje med reglernas ändamål. Detta eftersom lånefinansierade transaktioner som ger upphov till skattepliktig inkomst inte leder till erodering av den svenska bolagsskattebasen. Samtidigt skulle även företags normala affärsverksamhet förenklas genom att ränteutgifter inte skulle beskattas i de fall lånet relaterar till en transaktion som medför en skattepliktig inkomst.

Genom att införa en regel lik den nederländska tioprocentsregeln skulle det inte behöva avgöras vem som faktiskt har rätt till inkomsten, vilket skulle underlätta tillämpningen av tioprocentsregeln. Till följd av detta skulle överföringar mellan en rättmätig ekonomisk ägare i ett lågskatteland till en formell räntemottagare i ett land med tio procent medges avdrag. Detta skulle underlätta kringgåenden att tillämpa tioprocentsregeln, vilket skulle leda till erodering av den svenska bolagsskattebasen. I dessa situationer skulle företag få en tyngre bevisbörda att visa att överföringen inte har skett för att uppnå en väsentlig skatteförmån, vilket skulle kunna försvåra företags normala affärsverksamhet. Avsaknaden av kravet på att företaget bara skulle ha haft den inkomsten, skulle medföra en asymmetri i beskattningen som kan leda till erodering av den svenska bolagsskattebasen. Författarens uppfattning är således att den nuvarande svenska tioprocentsregeln bättre uppfyller ändamålet med reglerna.

Den nederländska undantagsregeln från tioprocentsregeln innehåller uttrycket *sunda affärsmässiga grunder* som utgör ett lika oklart uttryck som uttrycket *väsentlig skatteförmån* som finns i den svenska undantagsregeln från tioprocentsregeln. Avsaknaden av ett kvantifierat uttryck i regeln gör det svårt att dra gränsen när ett lån inte kan anses ha upptagits på affärsmässiga skäl, på grund av att även skattemässiga fördelar har uppnåtts. Den omvända bevisbördan tillhandahåller inte samma möjlighet till ett öppet yrkande för företag som när företaget har bevisbördan. Den omvända bevisbördan förhindrar nödvändigtvis inte heller fler möjliga skatteplaneringssituationer. Av dessa anledningar är det författarens åsikt att den nuvarande svenska undantagsregeln från tioprocentsregeln är ett bättre alternativ för att uppfylla lagstiftningens ändamål. Införandet av en liknande regel som den nederländska ventilen orsakar likväl tolkningssvårigheter som den svenska ventilen. Detta på grund av definitionen av *sunda affärsmässiga grunder* är lika oklar som definitionen av *affärsmässiga motiv*. Avsaknaden av ett kvantifierat uttryck medför problem i bedömningen av när ett lån utgörs av en större del affärsmässiga skäl än skattemässiga skäl, och tvärtom. Således är det författarens uppfattning att den svenska ventilen är i bättre linje med reglernas ändamål.

Författaren anser att ränteavdragsbegränsningsregler vid överdriven skuldfinansiering vid andelsförvärv är nödvändig i Sverige. Det är viktigt att begränsa avdragsrätten på externa lån eftersom det har framkommit att dessa leder till skatteplanering med externa räntor. Införandet av dessa regler skulle även leda till att upplåningsnivån i Sverige skulle sjunka, då fler företag torde överväga finansiering med eget kapital framför lånat kapital vid andelsförvärv. Ett tillämpligt generellt regelverk mot skatteflykt som även träffar skatteplaneringssituationer med ränteavdrag skulle mer effektivt skydda den svenska bolagsskattebasen. Den svenska skatteflyktslagens tillämpning på skatteplanering med ränteavdrag är dock inskränkt till följd av utvecklingen i svensk rättspraxis. Med tiden som ny rättspraxis bildas avseende ränteavdragsbegränsningar, finns däremot en möjlighet att rättspraxis i framtiden utvecklas till att omfatta andra skatteplaneringsförfaranden som innefattar räntor.

Av vad som har framkommit är det författarens åsikt att varken de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna ensamt i sin helhet eller de nederländska ränteavdragsbegränsningsreglerna ensamt i sin helhet utgör det bästa alternativet till att skydda den svenska bolagsskattebasen, samtidigt som företags normala affärsverksamhet inte förhindras eller onödigt försvåras. Enligt författaren skulle en blandad tillämpning av respektive lands regler bäst uppfylla de svenska ränteavdragsbegränsningsreglernas ändamål.

Referenslista

Författningar

Inkomstskattelag (1999:1229).

Lag (1995:575) mot skatteflykt.

Regeringsformen (1974:152).

Förarbeten

Regeringens proposition 2008/09:65, *Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.*

Regeringens proposition 2012/13:1, *Budgetpropositionen för 2013.*

Rättspraxis

RÅ 2001 ref. 79.

RÅ 2007 ref. 85.

Offentligt tryck

Skatteverkets promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113.

Skatteverkets promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning*, 2011-12-19, dnr 131-836251-11/113.

Finansdepartementets lagrådsremiss, *Effektivare ränteavdragsbegränsningar*, 2012-06-07.

Skatteverkets ställningstagande, *Avdragsrätt för räntor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a – 10 f §§ IL i fall där räntor slussas genom ett eller flera svenska företag till ”det företag som faktiskt har rätt till inkomsten” och som inte beskattas eller beskattas under 10 % för inkomsten*, 2013-01-22, dnr 131-8239-13/111.

Skatteverkets ställningstagande, *Några frågor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna gällande väsentligt inflytande, undantaget från 10%-regeln och ventilen*, 2013-02-25, dnr 131-117306-13/111.

Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2014-01-20, dnr 131 756251-13/113.

Skatteverkets promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn*, 2015-01-15, dnr 131 276412-14/113

Doktrin

Anton Louwinger, *New Dutch Rules on the Deductibility of Interest on Participations*, Tax Notes International, Volume 67:8, 2012-08-20.

Bernitz, Ulf m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 13:1 upplagan, Norstedts Juridik 2014.

Bogdan, Michael, *Komparativ rättskunskap*, 2 upplagan, Norstedts Juridik AB 2003.

Dahlberg, Mattias, *Ränta eller kapitalvinst*, Iustus Förlag AB 2011.

Daniel Jilkén, m.fl., *Kapitaltillskott inom bolagssektorn*, Skattenytt 2004.

Eelco van der Stok, *New tendencies in tax treatment of cross-border interest of corporations - Netherlands*, Volume 93B, IFA Cashiers 2008, IBFD, <http://www.ibfd.org>.

Marjolein Boterman, m.fl., *The taxation of foreign passive income for groups of companies*, IFA Country Report 2013 – Netherlands, <http://www.ifa.nl>

Paul te Boekhorst, *Corporate Taxation - Netherlands*, Meijburg & Co, Amsterdam 2015, IBFD, <http://www.ibfd.org>

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, 2:4 upplagan, Nordstedts Juridik AB 2007.

